

SNEŽNIŠKI RAZGLEDI

GLASILO TURISTIČNEGA DRUŠTVA ILIRSKA BISTRICA

LETO I ● ŠTEVILKA 2, 3 in 4

APRIL 1967

CENA 1,5 N DIN

Posvetovanje o razvoju turizma

Dne 17. marca je bilo v Ilirski Bistrici posvetovanje o razvoju turizma. Rezen domačinov, ki jim je razvoj turizma poglavi na skrb, so se posvetovanja udeležili tudi sodelavci inštituta za turizem iz Ljubljane, predstavniki turistično potovalnih agencij in drugi. Posvetovanje je povsem uspelo, strokovnjaki so dokazali, da je edini realni izhod iz prepočasnega gospodarskega razvoja občine prav turizem.

je še povsem nerazvit in so možnosti za razvoj ogromne.

Do sedaj turistično gospodarstvo v deležu občinskega skupnega narodnega dohodka ni pomenilo veliko, v letu 1965 komaj 1,5 odstotka, kar je pod povprečjem slovenskega narodnega dohodka iz turizma. Vzrok za to je nedvomno tudi v gostinstvu z nizko akumulacijo.

Čeprav dejavnosti, ki so nujne za razvoj gostinstva, niso razvite, ima naša občina po svoji naravni in predvsem prometni legi velike možnosti, da se dvigne ne samo na povprečno republiško raven ampak ima možnosti, da se povzpne tudi nad nadpovprečje glede na narodni dohodek.

Osnova za tako trditev je iz leta v leto večji promet po obeh prometnih žilah: Trst—Reka in Ljubljana—Postojna—Pivka—Reka. Samo podatek, da je na najbolj prometni dan v letu 1965 steklo skozi Ilirsko Bistrico 1500 motornih vozil in da je že leto za tem, v letu 1966 na najbolj prometni dan ste-

klo skozi našo občino 5.500 vozil, kaže, da so domneve o še nadaljnjem povečanju števila osebnih avtomobilov, ki bodo vozili skozi našo občino, povsem pravilne.

Na posvetovanju so prišli na dan tudi nekateri zelo vzpodbudni podatki o dosedanjem povečanju turistične dejavnosti v okviru turističnega društva. Tako na primer podatki kažejo, da je bilo leta 1964 le 15 zasebnih ležišč, letos pa je teh ležišč že skoraj 300. Občuno se je zvišalo tudi število menjav tujih valut in s tem se je seveda povečala tudi vsota zamenjanega denarja. Medtem, ko so leta 1964 zamenjali le okrog šest milijonov dinarjev, so lani v okviru menjavnice turističnega društva zamenjali že za 52 milijonov dinarjev tujih valut.

Manj ugodni so podatki o tem, koliko tega denarja so na našem področju turisti tudi pustili. Čeprav so se nočile v zadnjih letih izredno povečale, v glavnem na račun inozemskih gostov, pa je promet v gostinstvu na splošno, kot tudi v

trgovinah še vse kaj drugega kot turistični. Zato so strokovnjaki inštituta za turizem iz Ljubljane kot poglavito stvar predlagali čimprejšnjo izboljšanje gostinskih in trgovinskih uslug. Tok turistov, ki teče skozi našo občino, je pripravljeno trošiti veliko več kot troši sedaj, če ima za to možnosti.

Proučevanja inštituta pa kažejo, da prehodni turizem ni edina možnost, ki bi jo lahko dodobra izkoristili. Prav tako so dani tudi idealni pogoji za stacionarni turizem. Saj recimo v marcu marsikateri zimskoturistični športni center ni imel več kaj prida snega, Snežnik pa je bil na debelo pokrit z belo kapo. Toda na Snežniku še ni vlečnic in vse druge turistične ropotije, ki pa mora biti, da turisti pritegne. Inštitut je izdelal predloge o razvoju turizma in svoj elaborat opremil tudi s številkami. Te pa so tako visoke, da jih sama Ilirska Bistrica ne bi zmogla nikoli. Zato bo pač potrebno poiskati investitorje izven občine.

LETO 1967 MEDNARODNO

LETO TURIZMA

Nivo razvitosti naše občine je bil v zadnjih šestih letih stalno pod republiškim nivojem. In to ne le za en ali dva odstotka, marveč kar za 25, to se pravi, da smo bili stalno kar za četrtino slabši od republiškega povprečja. V zadnjih letih se sicer gospodarstvo naše občine relativno hitreje razvija kot v slovenskem povprečju, toda zaradi nizke štartne osnove se nerazvitost vleče še kar naprej. Da bi se izvlekli iz tega, je treba pač hitro in dosledno razvijati tisto gospodarsko panogo, ki se jo da hitro in uspešno razviti. Razvoja industrije ne gre zanemariti, toda industrija se lahko razvije do določene stopnje, kolikor ji dopuščajo različni faktorji, tu izjem pa

OB POTI K MORJU

Najpomembnejše poti tujkega prometa na naši celini vodijo iz Srednje Evrope na jug, k obalom Sredozemskega morja. Iz mrzlih krajev v tople kraje; iz sivih dni v sončne dni. Na eni izmed teh važnih poti leži naša Ilirska Bistrica.

Tujski promet se je v našem mestu vzbudil in začel bolj razvijati šele, ko smo se zavedli, da takorekoč vsa Evropa potuje mimo k morju, da se pri nas ustavljajo zato, ker je popotnikom potreben premor; postelja za čez noč in pogrnjena miza sredi dneva. Začeli smo skrbeti za tiste, ki tako potujejo mimo, ker je to začelo koristiti tudi nam samim. Toda...

Poti in ceste so v življenju ljudi, držav in narodov zelo pomembna stvar. Poti imajo svoje življenje, svoje rojstvo in tudi svoje nehanje. Spomnimo se zgodovine, ki nas učijo, da so bile nekoč velike in slavne poti preko celin, potem pa so nenadoma ugasnile, ker so ljudje našli nove smeri poti. Tako je

tudi z evropskimi tujkoprometnimi cestami proti Sredozemskemu morju.

Cesta skozi Ilirsko Bistrico k morju je oživela šele po zadnji vojni. Za časa Italije je bila na našem področju pomembnejša smer za popotnike mimo Podgrada; iz Trsta proti Reki. Takrat je večina ljudi potovala še z vlakom, saj se je avtomobilski ali avtobusni promet komaj uveljavljal. Po osvoboditvi in priključitvi Primorske k SFRJ je oživela pot preko Postojne in Ilirske Bistrice. Vsa Jugoslavija je potovala k morju tod mimo, celo avtomobilisti iz Beograda so še izbirali to smer.

Razmere pa so se do danes v mnogočem spremenile in se še spreminjajo. Medtem, ko je bil še do pred leti glavni cilj naših obiskovalcev Jadrana Opatija, Kvarner in Istra, pa je »jadranska magistrala« približala svetu vso Dalmacijo prav tja do reke Bojane do koder se sedaj že steguje asfaltirani trak moderne ceste. Cilj tujkega pro-

meta za naraščajoči domači in tuji avtomobilizem je naenkrat postala vsa Dalmacija hkrati.

Hkrati s tem so pa nastale nove poti do morja. Beograščani že potujejo k morju preko Titovih Učic, Zlatiborja in naprej proti Dubrovniku. Zelo dobra — že v celoti asfaltirana — je takoimenovana »bosanska magistrala«, ki pelje od Novske skozi Banja Luko, Travnik Sarajevo, Mostar in Metković do morja. Mnogi Slovenci in potniki iz Srednje Evrope, ki jih zanima le južni Jadran se že poslužujejo te poti. Zagrebčani imajo moderno avtomobilsko cesto skozi Karlovac in Delnice do Reke. Skozi naše mesto potuje še vedno večina Slovencev, pa tudi potniki iz Avstrije, Nemčije, Skandinavije, Nizozemske in iz nekaterih vzhodnih držav (Čehi in Madžari). Tako je danes in te razmere nas silijo, da storimo čim več, da bi čim več mimo hitrejših potnikov »ujeli« v svoje tujkoprometne mreže. Tako je da-

(Nadalj. na 2. str.)

OB POTI K MORJU

(Nadalj. s 1. strani)

nes — smo dejali — kako pa bo čez leta...

Na področju Slovenije nastajata dve cestni smeri, ki bosta nedvomno prav kmalu razbremenili našo cesto in naše mesto pred velikim navalom popotnikov. Ko bo čez kako leto asfaltirana in modernizirana cesta med Delnicami in Kočevjem, bo večina Slovencev in tudi drugih potnikov prav v tej smeri pohitela proti morju. Ta pot bo ugodnejša ne le zaradi manjše razdalje, temveč predvsem zaradi boljše kakovosti in pa zato, ker bo cesta dosegla morje za Reko; potniku bo prikrajšana reška gneča, katere žrtve je če potuje mimo nas. Tudi druga cesta nam že »grozi«! Od Črnomlja do Vinice bo cesta prav kmalu asfaltirana, tako bo Slovenija dobila zvezo z hrvatskim cestnim omrežjem prav na tistem koncu, kjer so Hrvati že zgradili moderno cesto proti morju mimo Plitvičkih jezer.

Seveda cesta skozi Ilirsko Bistrico ne bo povsem umrla, promet na

njej ne bo zastal ali se hudo zmanjšal. Upajmo, da bo tako in ne drugače, toda čas, ko bomo lahko skrbeli le za mimo potujoče bo kmalu minil. Morali se bomo začeti zanimati tudi za druga področja v tujskem prometu! Poleg imenovanega tranzitnega turizma imamo tudi počitniški in izletniški. Morali bodo doseči, da bodo v naše mesto in njegovo okolico hodili ljudje na počitnice in na izlete.

Pogojev imamo veliko, le kraje moramo usposobiti za sprejem gostov. Za izletniško tujskoprometno udejstvovanje imamo dvoje močnih zaledij: Trst in Reko. Za počitnikovanje pa nam tudi ne manjka lepih in mirnih krajev, vasi in samot, ki bodo postale vedno bolj zanimive za tiste, ki bi radi preživeli dopust v miru. Kar se počitniškega turizma tiče, je tu neizčrpni Snežnik, prijazna podgorska dolina in prijetni Brkini.

V teh mejah se torej giblje naša tujskoprometna bodočnost. Napak bi bilo če bi vse svoje moči in misli posvetili le naši tranzitni vlogi, zanemarili pa bi druga področja turizma. Da bi si zagotovili dobro in uspešno turistično bodočnost, seveda če smo toliko zreli, da imamo turizem za pravo gospodarsko panogo, bi morali že danes — čeprav že prepozno — veliko in še enkrat veliko investirati, da bi vzdržali tekmo z drugimi, bolj razvitimi kraji in pokrajinami.

Vedno več članov Rdečega križa

Občinska organizacija RK se iz leta v leto vse bolj utrjuje. To kaže tudi stalen porast članstva in njena vse večja in večja aktivnost. Medtem ko je bilo leta 1964 v njenih vrstah 4662 članov, jih je bilo lani že za približno tisoč več.

Občinski odbor se je lani izkazal s številnimi zdravstveno vzgojnimi akcijami, saj je priredil celo vrsto tečajev o prvi pomoči, predvajali so številne filme o alkoholizmu, tuberkulozi, nehigieni itd. Tako so na primer izvedli tri osemdeset urne tečaje o prvi pomoči. Tečaje je uspešno zaključilo 79 slušateljev. Predavanj in

filmskih predstav se je udeležilo kar nekaj nad deset tisoč ljudi.

Precejšnje uspehe je imel občinski Rdeči križ tudi s krvodajalstvom. Pri tem so nastopale sicer nekatere težave, saj so delavci, ki so jih vozili in odvzem krvi v Izolo, zaradi tega izgubili cel delovni dan. To pa gospodarskim organizacijam ni prav, saj proizvodnja mora teči. Lani so krvodajalci iz naše občine oddali skupno več kot 200 litrov krvi, med

krvodajalci pa je vse več takih, ki so oddali kri že 15-krat pa tudi večkrat.

Zlasti pa je pohvalno, da so se nekatere delovne organizacije odločile, da bodo vsem tistim delavcem, ki so oddali kri večkrat, odobrile nekaj več letnega dopusta. To je zelo lep dokaz razumevanja krvodajalstva. Prvi gospodarski organizaciji, ki imata tako veliko razumevanje, sta »Lesonit« in Tovarna organskih kislin.

Vprašalna pola za borce

Občinski odbor ZZZB NOV Ilirska Bistrica je pripravil vprašalne pole, ki jih bodo razdelili vsem borcem, pa tudi svojem že umrlih ali padlih borcev in internirancev. S pomočjo podatkov, ki jih bodo zbrali na ta način, si hoče občinski odbor ZZZB NOV ustvariti popolno in povsem zanesljivo sliko o vseh, ki so kakorkoli sodelovali v osvobodilnem boju. Prve anketne liste so že razdelili. Ena vrsta vprašalnih pol je namenjena borcem, da jo bodo izpolnili sami, drugo pa bodo dobili v roke svojci že umrlih ali padlih borcev.

Dleto — neizrabljena turistična možnost

Čeprav je na ozemlju naše občine, je dolina Dleto dokaj malo znana in malo ljudi odhaja tja na izlet. Bolj jo poznajo lovci, ki imajo tam svojo kočjo in pa gozdarji, ki odhajajo tja po opravkih. Do Dleta pravzaprav ni daleč; od Zabič le še dober kilometer po cesti proti Novokračinam, potem pa po odcepu navzdol k toku Reke in ob njej navzgor v samo dolino.

Cesta res ni izvrstna, vendar je še kar prevozna. Vidi se ji, da za njo verjetno nihče ne skrbi ali pa tisti, ki jo ima na skrbi, ne posveča tej poti prevelike pozornosti.

Obiskali smo dolino, ki je celo sedaj pred pomladjo lepa in privlačna. V poletnih mesecih mora biti tu v senci dreves, na tratah in ob šumečih potokih zelo prijetno. Prav zaradi tega se je tu in tam porodila misel, da bi dolino Dleto spremenili v turistični raj. Seveda pa bi jo pri tem morali zavarovati pred velikimi posegi ali pa bi jo bilo mogoče celo zaščititi kot narodni park.

V zadnjih letih je bila dolina deležna gozdarske skrbi, saj so jo

Nemci med vojno precej izsekali. Sedaj so mnoge jase že lepo pogozdili. Ta čas je v Dletu delovala tudi drevosnica, od katere je ostala majhna koliba in pa prazen prostor sredi doline.

Prav tu nameravajo nekateri urediti turistično postojanko, bodisi bife, ki bi bil odprt samo ob nedeljah ali pa pravi turistični dom, kakršnega na ilirskobistriškem koncu sploh nimajo, če izvzamemo Sviščake, ki pa so bolj planinska postojanka in se za »turistični« naval pretirano ne zanimajo.

Kaj in kako pa bo zraslo v dolini Dleto, je še težko reči, ker tisti, ki bi kaj gradili ali urejali, še nimajo denarja. Kakor je navada, se navadno vse ustavi pri takomenovanih sredstvih in tako se je tudi tukaj. Nekateri menijo, da bi morali najti kakega zasebnika, ki bi bil zainteresiran, drugi pa da bi morda privabili tužce, to se pravi Italijane, ki bi bili tudi gosti obiskovalci, predvsem lovci, katerim bi bilo Dleto dokaj všeč.

Zaenkrat pa je vse le še turistična — priložnost.

Prebivalcem mesta Ilirske Bistrice in okolice

Lanska turistična sezona je dokaj močno razgibala naše mestece, ki je postalo izredno zanimivo za vse inozemske turiste, saj nam je uspelo lani z našimi lepimi naravnimi lepotami pritegniti kar 46 odstotkov več inozemskih turistov kot prejšnja leta. Zaradi tega, ker je Ilirska Bistrica in njena prelepa okolica postala izredno zanimiva za slehernega inozemskega turista — saj lahko prenočuje pri nas in se dnevno vozi v Opatijo — je turistično društvo že v prvih mesecih letos izvedlo potrebno turistično propagando v številnih državah in poskrbelo za potrebni propagandni material, kar nam daje garancijo, da bomo letos imeli še večji obisk inozemskih gostov. Zaradi tega pozivamo vse prebivalstvo mesta in okolice, da sodelujejo z nami in skušajo najti kar največ zasebnih prostih sob, da bomo tako lahko kar največ turistov sprejeli in obdržali pri nas. Zato vsi tisti, ki že imate ali bi lahko uredili turistične sobe, prijavite jih pri našem društvu v Ilirski Bistrici in v Podgradu vsak dan od 8. do 18. ure. Hkrati obveščamo vse tiste, ki se bodo odločili, da bodo oddajali sobe, da se lahko dobijo turistični krediti za ureditev sob do zneska 800.000 S din. Ugodnosti so velike, imate možnost za dober zaslužek, zato sodelujte vsi pri razvijanju turistične dejavnosti, ker ta je ena od najbolj donosnih dejavnosti našega gospodarstva.

Odzovite se našem vabilu polnoštevilo in videli boste, da vam ne bo žal!

Iz pisarne turističnega društva — Ilirska Bistrica

ZZB založnik knjig

Lani je izšla izpod peresa Črtomira Šinkovca in v založbi občinskega odbora ZZZB NOV Ilirska Bistrica knjiga, ki obravnava razvoj življa na območju bistriške občine. Avtor je začel s prazgodovino, v prijetnem tonu opisal šegavosti iz polpreteklih dni in večji del posvetil osvobodilnemu boju pod Snežnikom. Skozi vso knjigo se vleče nit o upornih ljudeh, o ljudeh, ki nikoli pred nikomer niso klonili. Prav zato je dal knjigi naslov Uporni svet pod Snežnikom. Občinski odbor ZZZB pa pripravlja že drugo knjigo, ki bo izšla pod naslovom »Pot istrskega odreda«. In

menda tudi to ne bo poslednja knjiga, ki jo bo založilo bistriško združenje zveze borcev.

Nov spomenik

Čeprav je na območju bistriške občine že kar lepo število spomenikov, bo 24. junija letos odkrit še en spomenik. Načrte zanj pripravlja ing. arh. Baragova, stal pa bo približno 700.000 S din. Spomenik bodo postavili na čast prvim talcem in se, s tem oddolžili spominu ob 25. letnici njihove smrti.

Velika cesta iz Postojne proti Reki je prav na odseku skozi Ilirskobistriško občino najslabša in je na njej veliko nesreč. Cesta je ozka, spolzka ob mokrem vremenu in tudi zelo poškodovana. Čim se s Hrvaškega pripeljemo na našo stran, nas velika tabla opozori, da bo 40 km ceste svojevrsten podvig za avtomobilista. Na sliki »pozdravni« znak pri Jelšanah, ki sprejme tujca in domačina ob vstopu v Slovenijo

V Jelšanah bomo odprli turistični biro

Vstavili smo se pri tovarišu Hrabarju, katerega majhen dom stoji kar ob glavni cesti. Nismo se zatekli k njemu zategadelj, ker je njegova hiša najbolj pri roki za tistega, ki se pripelje po cesti iz Novokračin, temveč zato, ker je verjetno najaktivnejši vaščan.

Pogovor se je zasukal okrog mnogih stvari. Pogovarjali smo se najprej o Kalandri, o ruševinah, ki so hkrati novogradnja, a se cela reč že leta in leta ne premakne nikamor naprej. Odkar je tovariš Gärtner iz Bistrice opustil gradnjo bodočega motela je prizorišče mrtvo in propada.

Vsa reč okrog Kalandre se je čudno zasukala in bo v kratkem prišla tudi pred sodišče. Več lastnikov in neurejene razmere lastništva so bili prvi vzrok spora, sedaj pa, kakor kaže, je spor le še v tem, koliko je Kalandra dejansko še vredna in za koliko jo je kdorkoli pripravljen kupiti. Seveda bi tisti, ki jo prodaja, rad iztržil čim več, medtem ko so zainteresirani mnenja, da sama ruševina ni veliko vredna, razen tega pa tam ni ne elektrike in ne vode.

V Jelšanah so že nehali govoriti o Kalandri, ker so obupali nad njo. So se v začetku le preveč veselili, da bodo kar tik ob svoji vasi dobili ličen motelček na lepem kraju, takoj ob vstopu v Slovenijo. Sedaj se spet vnamajo zanj in se vpra-

šujejo, če je res pametno tako dolgo čakati, če so stvari same ob sebi razumljive.

Pogovarjali smo se tudi o delovanju prosvetnega društva, ki je eno najbolj aktivnih ne le v občini temveč na slovenskem podeželju sploh. Pred dvema letoma so proslavili stoto obletnico ustanovitve društva, letos pa stoto obletnico knjižnice. Tovariš Hrabar nam je pripovedoval, da dandanes mladina manj bere kakor prej, celo manj kakor takrat, ko je bilo branje slovenskih knjig ovirano in nezaheljeno. Bolj jih zanima televizija, ki pa v prosvetnem klubu tudi ne manjka. Kupili so jo lani z izkupičkom od vstopnin za plesne popoldneve, ki jih prirejajo v dvorani združnega doma.

Sedaj pa največ govorijo o turizmu. Položaj njihovega kraja je zelo zanimiv v turističnem pogledu. Skozi vas teče velika cesta, vas pa leži na kraju, kjer se stikajo obmorski in podgorski zračni sloji, zato je podnebje poletj zelo prijetno. Mnogi tujci in domačini prihajajo poleti, ko je ob morju vroče, navzgor v hlad.

V vasi sicer imajo nekaj zasebnih sob za turiste, ki potujejo mimo, toda to je le za prvo silo. Radi bi uredili še več sob in tudi to, da bi bile te v višji kategoriji, kakršnih sedaj v glavnem nimajo. Seveda bi morali zaradi tega prositi

za več za višje turistične kredite. Da bi vse skupaj bolje delovalo, bi morali imeti tudi turistični biro, kj bi imel tu kar veliko dela.

Ne le, da bi domačinom posredoval potne liste, dajal informacije in organiziral izlete, temveč bi sprejemal turiste, jim nudil sobe in jih pošiljal ter usmerjal tja, kjer se bodo lahko dobro najedli, naspali ali videli kaj zanimivega in lepega.

Prosvetno društvo pa ne vidi v tej turistični dejavnosti svojega tekmeča, kakor se je to marsikje v Sloveniji zgodilo, temveč »prosvetarji« s. strajo, da je dobra

vsaka dejavnost, ki pomaga vasi k napredku. Zato so v okviru prosvetnega društva ustanovili turistično sekcijo, ki se bo na tem področju lotila dela.

Tovariš Hrabar meni, da bi turistični biro v Jelšanah imel polne roke del le primeren lokal bi moral najti tik ob veliki cesti. Meni, da bi začeli delovati še pred sezono. Jelšane bodo tretji kraj v občini, kjer deluje turistični biro. Pred njimi sta biroja v Bistrici in Podgradu. Če bo šlo po sreči, pa bo letos odprt še četrti biro in sicer na avtokampingu v Topolcu.

Brezobrestno posojilo kmetom borcem

Lani je dobilo stanovanja 14 članov ZZB, letos pa so se odločili, da bodo pomagali tudi tistim, ki ne potrebujejo stanovanj, marveč bi jih radi le obnovili in ki so — kmetje. Posebna komisija si je ogledala stanovanja vseh prosil-

cev in se tako osebno prepričala, kdo je posojila najbolj potreben. Posojilo, ki ga bodo razdelili kmetom, bo dolgoročno in brezobrestno. Za posojilo je prispeval republiški odbor pet, prav toliko milijonov pa je prispeval tudi občinski odbor ZZB NOV Ilirska Bistrica.

NA OBČINI 12 USLUŽBENCEV MANJ

Skladno s težnjami po čim manj zaposlenih v občinskih upravah, so lani ukiniteli osem delovnih mest, letos pa bodo z občine odpravili še dvanajst zaposlenih. Najprej, to je do aprila, bodo zmanjšali število zaposlenih za sedem, do konca leta pa še za nadaljnjih pet. Medtem ko je bilo prvega januarja 1966, leta zaposlenih na občini 69 ljudi, predvidevajo da jih bo prvega januarja prihodnje leto le 54. Občinska uprava se bo tako v dveh letih zmanjšala kar za 15 uslužbencev.

Deset mladih pod strožjim nadzorom

Tako kakor v drugih občinah po Sloveniji tudi na področju Ilirske Bistrice neprestano raste število mladih prestopnikov. Lani je bil nad štirimi mladoletnimi uveden strožji nadzor, proti štirim pa ukljen. Pod strožjim nadzorom je sedaj 10 mladoletnikov. O mladih prestopnikih je bilo lani napisanih 48 poročil. Vsa so bila namenjena sodišču, kj je mlade prestopnike obravnavalo.

26 prošenj za obrtno dejavnost

Lani je 26 občanov zaprosilo za izdajo obrtnega dovoljenja. Osemnajstim je bilo dovoljenje že izdano, dvema so ga zavrnil, ker nista izpolnjevala pogojev za odprtje obrtne delavnice, preostalih šest vlog pa je v postopku in bodo dovoljenja izdana letos. Od novih obrtnih dovoljenj so le tri takšna, kj predstavljajo dovoljenja za proizvodno obrt, ostala pa so namenjena servisnim uslugam. Občani pa so lani osem obrti odjavili. V glavnem so bili to obrtniki, ki so imeli obrtna dovoljenja za izumirajoče obrti: sedlarstvo, kovaštvo, mlinarstvo... Osemnajst občanov pa je dobila dovoljenja za opravljanje obrtnih storitev kot post-ranskih poklicev.

V posebnih šolah je 21 otrok

Na področju občine je kategoriziranih 98 otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Lani je bilo kategoriziranih 10 od omenjenih 98 otrok, v posebne šole pa hodi 21 izmed 98 otrok z motnjami. Lani so poslali v take šole tri otroke.

Ni posojil za zasebno obrt

Lani je posebna komisija koprške kreditne banke hodila po bistriški občini in si ogledovala prostore, ki so jih hoteli privatniki preurediti s pomočjo posojila. Denar je bil in komisija je izbrala štiri objekte, za katere je smatrala, da se v njih splača investirati. Toda nihče ni hotel imeti posojila, čeprav je bilo denarja dovolj.

Letos se je vsa stvar zasukala drugače. Nekateri zasebni gostinci so vložili prošnje za posojilo, s katerim bi preuredili gostilne in jih predvsem razširili. Želijo povečati število sedežev v gostiščih, prav tako pa tudi število ležišč. Toda vse kaže, da banka zaenkrat nima še nobenega denarja za te namene. Prvim prosilcem je prošnje

že zavrnila, vendar z opozorilom, da denar čez nekaj mesecev bo. Toda za letošnjo sezono bo to prav gotovo prekasno.

36 prijav za odmero davka

Prispevek od skupnega dohodka občanov, ki presega dva milijona din, je lani prijavilo 36 občanov. Najvišji prijavljeni dohodek je tri milijone in tristo tisoč starih dinarjev. Med prijavljenci so v glavnem zdravniki in inženirji. Na oddelku za finance občinske skupščine Ilirska Bistrica menijo, da so dohodek, večji od dveh milijonov, prijavili vsi, ki so tak dohodek imeli.

Novokračine - vesela vas na koncu Slovenije

Bilo je nedeljsko popoldne, ko smo prišli v Novokračine. Sonce je sijalo in v združenem domu so predvajali neki mehiški, bolj kavbojski film. Kričanje in streljanje iz zvočnika se je razlegalo daleč naokoli. Srečali smo vaščane, kako so odhajali v kino in nosili stole s seboj. Povedali so nam, da je v dvorani sicer nekaj stolov, vendar ne dovolj za vse, ki pridejo na predstavu.

Pred gostilno na križišču so bili zbrani domači fantje in občudovali avtomobile z reško registracijo, ki so bili tam parkirani. To so Rečani, vendar doma iz Novokračin. Veliko jih dela v sosednjem velikem mestu, veliko pa se jih je tam naselilo za stalno in le ob nedeljah prihajajo domov na obisk.

V drugi gostilni je bilo tudi veselo. Vse mize so bile zasedene in tu in tam so se dvignili pevski talenti ter začeli peti domače viže.

— Kaj ne veste, da je v Novokračinah vsak dan novo leto! nam je smeje dejal Toni S. Amberger, po domače Amerikanec, ki je bil prav židane volje.

— Delamo in praznujemo, so dejali okrog njega stoječi. Radi smo veseli. Ko malo pogledamo v koza-

rec pa vedno zapojemo. Tako smo delali vedno, celo takrat pred vojno, ko so Italijani napisali na zid gostilne, da je prepovedano peti po slovensko. Takrat smo imeli stražo.

— Kakšna škoda je, je dejal drugi, da nimamo pevovodje, ki bi vodil pevski zbor. Brez njega smo, ker ni nikogar, ki bi nas učil peti. Lahko bi nastopali doma in po okolici. Včasih so nas bili povsod veseli.

Novokračine leže v hribovitem svetu nekaj kilometrov proč od glavne ceste, ki pelje iz Bistrice proti Reki. Cesta je v vse smeri slaba, saj nihče ne skrbi zanjo. Res, da tisti del poti, ki vodi iz Novokračin proti Jelšanam še kolikor toliko popravljajo, ker tam vozijo Slavnikovi avtobusi. Huje pa je s cesto, ki vodi iz vasi proti Rupi. Dolga je dobre tri kilometre in je polovico na naši, polovico pa na hrvaški strani. Po tej cesti vozijo reški avtobusi vaščane, ki delajo na Reki. Na hrvaški strani je cesta redno oskrbovana in je še kar prevozna, na naši strani pa je puščena v nemar in počasi propada.

Vaščani so že predlagali, da bi v vasi našli nekoga, ki bi bil pripravljen za mal denar skrbeti za cesto. Zlahka bi se našel kdo. To-

da nikjer niso našli na razumevanje. Vas sama pa nima svojega denarja, da bi ga plačevala.

Toni Stamberger iz Novokračin je vesel človek. Petintrideset let je delal v Ameriki; pred nekaj leti pa se je vrnil domov. On je edini izseljenec v tem kraju, ki se je po tolikih letih vrnil iz tujine v rodni kraj

S komerkoli smo se pogovarjali, povsod in vedno smo slišali, da so vaščani nezadovoljni zaradi gozda, ki jim ga je zakon vzel in dal Zavedu za pogozdovanje krasa. Vsi poudarjajo, da so gozd sami posadili, da je lepo rasel in dajal sicer skromne, a prepotrebne dohodke, s katerimi so potem urejali vaške poti, nabrežje potoka in kar je bilo še potrebno. Sedaj nimajo ne gozda in ne dohodka od njega, prav tako pa denar od občine ne doteka zelo radodarno ali raje sploh ne.

— V skrbeh smo, nam pripoveduje tovariš Franci Kalčič, ki dela v bistrski zadrugi. Vas ostaja neurejena, vaščani pa se počasi selijo drugam. Če ostajajo stari, mladi bi najraje odšli. Na Reko, v Bistrico pa celo v tujino. Koliko naših je v Avstraliji, Kanadi in na Francoskem!

Franc Kalčič je Novokrajec. Dela v Bistrici pri zadrugi, stanuje pa na vasi. Z njim smo se pogovarjali o skrbeh, ki tarejo njegovo veselo vas

Tri novokrajske korenike: v sredini je Andrej Šlosar, ki ima 96 let, ob njem pa stojita še Andrej Stemberger in Franc Valenčič, katerima je vsakemu po 94 let. V Novokračinah živi tudi Jožefa Iskra, ki je stara 94 let. Prijazna vas ima kar štiri devetdesetletnike! — Pred oddajo lista v tiskarno pa smo izvedeli, da je Andrej Štemberger (na levi) kar nenadoma preminil in se tako za vedno poslovil od domačih in od svojih dveh tovarišev na sliki. Naj v miru počiva!

— To, da so nam vzeli gozd, pripoveduje starejši možak, nas boli. Ranili so naš kolektivni duh. Medtem, ko so nekdanj drugje gozd delil zasebnikom, smo ga mi sami skupaj negovali in skupaj pobirali njegove plodove — vse za dobrobit skupnosti. Ni prav, da so nam tisti gozd vzeli kar tako, tebi nič, meni nič.

— Teško se je na vasi lotiti karkoli, če ni niti malo denarja, pripoveduje še tovariš Kalčič. Če smo imeli malo denarja smo zraven veliko delali, pa se je zelo veliko naredilo. Če imaš denar kupiš na primer gradbeni material; rok pa imaš dovolj, ljudje so pridni. Marsikaj bi naredili. Organizirati je treba. Mi pa smo tu prepuščeni sami sebi.

In tako Novokračine, vesela, pridna in zavedna vas samotari na koncu Slovenije in se jezijo na kri-

(Nadalj. na 6. str.)

Članke so napisali, naredili posnetke in izdelali fotografije: Keuc J., Kralj D., Munih F. in Vetrovec J.

Škrlatna jama in Sončna uprava

«Cez most, pa na levo, na dvo-rišče. Tam je tabla, pod tablo pa jama.» Tako so me obvestili ljudje, ki sem jih vpraševal po tej nenavadni jami. In znašel sem se na blatnem dvorišču, kjer je že stalo nekaj avtomobilov. Pod kakih 60 W močno žarnico je vodilo nekaj stopnic v vežo, potlej pa po veži okrog ovinka ali kako že. Saj ne vem več. In naenkrat sem se znašel pred odprtimi vrati, ki so amatersko zbita skupaj. Nekje je brlelo nekje spodaj, kamor vodi kakih trinajst, morda pa tudi kakšna stopnica manj. Ob mizah so stali fantje in dekleta, v kotu je brlela žarnica in rdeče osvetljevala notranjost »umetnega« kamina, ki služi za dekoracijo. Saj ogrevati tu ni treba nič. Mladina samo s plesom ogreje vse prostore. Iz prve sobe oziroma iz prvega amatersko adaptiranega kletnega prostora je v vhod v majhno obokano luknjo, kjer je plesišče. Nekaj parov se je zviralo in poskakovalo v ritmu, ki ga je moč videti prav na vseh plesiščih, kjer pleše mladina in ne udeleženci sindikalnega izleta. Gledal sem, kje je orkester. Pa ga ni bilo nikjer. Če me ne moti spomin, je bilo na nekakšnem odru nekaj inštrumentov podobnega, toda glasba je prihajala iz dveh dovolj močnih zvočnikov.

Hotel sem najti vodjo tega kluba, pa ga ni bilo. Toda fantje so me povabili skozi ozek prehod, ki ga je zagrinjal zastor, v obokan majhen prostor, kjer je strop tako nizek, da glave ni moč nositi ponosno, pač pa se je treba držati v hlapčevski drži. Povabili so me na staro tapecirano klopi, ki je po mojem globokem prepričanju star avtomobilski sedež. Prostor je osvetljevala žarnica, obešena nad gramofonom in ojačevalcem. Mla-

denka, ki je sedela nasproti na zaboji, je menjavala plošče in povedala, da je dežurna, sicer pa se pri »orkestru« menjavajo. Vzela je škatlo vžigalic in jo položila na tačko gramofona. Menda tako bolje igra...

Potem se je nagneljo v majhen prostor vse polno fantov. Ni kaj reči to so prijetni fantje, ki so pač organizirali svoj mladinski klub sami, brez vsakega dinarja pomoči. Takole so pripovedovali.

»Za svoj klub smo hoteli imeti boljše prostore v veliki sobi, ki je bila nekoč telovadnica. Toda kaj hočete, v njej je skladišče cementa in drugega gradbenega materiala. Prosili smo na vse konce, toda nihče nam ni odprl vrata te dvorane, pa smo se preselili pod dvorano.

Pot v klet smo našli slučajno. To so bile luknje, polne nesnage. Nihče jih ni uporabljal, saj so bile popolnoma zanemarjene. Mi pa smo zavihali rokave in nekaj mesecev pridno delali. Na stotine in stotine kilogramov najrazličnejših odpadkov smo zvozili ven in ves prostor temeljito očistili. Potem smo

zidove prebarvali, nekje položili pod, napeljali elektriko in uredili, kakor se brez denarja in sploh kakršnekoli pomoči urediti da, plesno dvorano, gostinsko sobo, garderobo, bife in skladišče, v katerem sedaj sedimo. Dela je bilo veliko, ampak sedaj se imamo kar dobro...»

Zanimivo je, da fantje, no tudi dekleta so vmes, niso ničesar spustili izpred oči. Svoje prostore seveda počasi obnavljajo in to seveda s svojim lastnim delom. Najnужnejše stvari prenese od doma ali pa jih kupijo z izkupička članarine in denarjem, ki jim ostane od točenja pijač. Ne skrbe pa samo za zidove, marveč tudi za red. Imajo posebno disciplinsko komisijo, ki pazi, da zabavno življenje, pa čeprav je v kleti, ki so ji nadeli zvoneče ime »Škrlatna jama«, poteka tako kot mora. Brez izpadov, brez stvari, ki bi jih lahko klubu kdorkoli očitali.

Mladinski klub Škrlatna jama ima svoje redne člane. Teh je približno petdeset. Zapiske s sej vodijo v posebni knjigi, ki priča, da so se lotili dela kar resno. Vstop

v klub pa je dovoljen tudi vsem drugim, mladim. Nečlani plačajo za vstop 100 din, člani petdeset. In včasih se nabere toliko mladih pod kletnimi oboki, da ni moč niti ple-sati. To kaže, da mladini zabava tu prija.

Ni čudno, da so si mladi izbrali za ime svojega kluba nekaj, kar so videli na platnu in se je imenovalo »Škrlatna jama«. Ni čudno, da stanovalci nimajo nič proti temu, da mladi spodaj, v kleti, plešejo. S stanovalci so se sporazumeli tudi zaradi plačevanja elektrike. Ni čudno, da je kletni prostor vsako nedeljo poln. Čudno je, da občinski komite ZM obrača roke proč od kluba. Saj ne more biti več vrst mladine, pa čeprav je ta, ki se zbira v kleti, v glavnem taka, ki sama pravi, da živi pod sončno upravo in je nezaposlena. Če si nezaposlen, pa bi hotel biti zaposlen, če si vajenec ali priučen delavec, še vseeno niso drugovrstna mladina. In zato ni jasno, zakaj se ne najde nihče, ki bi klubu pomagal, da bi postal tak, kakršnega si mladi želijo, pa vsega, razumljivo, sami ne zmorejo.

Zakaj moramo sami skrbeti za pot?

V Šembijah so nam vaščani povedali, da se jim ne zdj prav, da morajo sami skrbeti za 17 km dolgo gozdno pot. Velikokrat so že vprašali, zakaj ne bi skrbeli za popravilo in vzdrževanje te gozdne ceste pri gozdnem skladu. In vedno so jim odgovorili, da nič ne prispevajo v sklad in zato tudi iz sklada ne morejo nič dobiti. Toda vaščani iz Šembij vedo, da po tej cesti ne vozijo sami oni, marveč tudi vaščani sosednjih vasi, pot pa morajo vzdrževati le

oni. V sklad pa res ne prispevajo kaj dosti, ker se iz tistih gozdov kaj prida lesa tudi ne da prodati. Posekajo le toliko, kolikor potre-

prostovoljno pomagajo pri vzdrževalnih delih na cesti, kajti cesto rabijo. Za vzdrževanje so že porabili 1200 prostovoljnih delovnih

bujejo za kurjavo. Le malo kateri pa ima toliko lesa, da bi si lahko sam, s svojim lesom prekril streho. Letos je krajevna skupnost Šembije porabila za vzdrževanje ceste že ves denar, ki ga je imela, to je 200 tisoč S din, vendar se s tem seveda ceste ni dalo popraviti. Vsi domačini so zato prisiljeni, da

ur, vendar trdijo, da jih bodo morali najmanj še 2000. Če pa bi hoteli cesto oziroma gozdno pot popolnoma spraviti v red, bi morali delati še najmanj 20.000 ur. Teh 17 kilometrov gozdne ceste pa so s prostovoljnimi delom popravljali še dedje in vse kaže, da jih bodo še vnuki.

Na Knežaku ni več kina

Prebivalci Knežaka so zelo jezni, ker so jim za novo leto ukiniteli edino zabavo, ki so jo imeli: obiskovanje kina v domačem kraju. Dvorana je res zanemarjena, potrebna bi bila temeljite obnove, toda to še ni smel biti pglavitni vzrok, da so predvajanje filmov

ukinili. Nekateri pa menijo, da tudi v primeru, če predvajanje filmov ni bilo rentabilno, predvanjanja ne bi smeli ukiniti. Saj so imeli tu kino vse od osvoboditve in je to sedaj za vse, zlasti pa za mlade, kulturno osiromašenje.

Kneški možje na prvem pomladanskem soncu

Lani 178 novih vozil

Na upravi za notranje zadeve so lani registrirali 178 novih motornih vozil, razen tega pa so odvzeli tudi 111 evidenčnih tablic ker lastniki motornih vozil niso

pravočasno podaljšali registracije. V 36 primerih so odvzeli vozniška dovoljenja in poslali sodniku 72 ovadb zaradi cestno-prometnih prekrškov.

Pohujšanje v dolini ilirskobistriški

Dragi bralec, odpri leksikon pod geslom »orožje«! Napravil boš lep sprehod skozi zgodovino človeštva in seznanil se boš z mnogoterimi sredstvi, ki jih je ustvaril človeški genij, da bi onemogočil svojega brata. Toda verjetno spisek ne bo popoln. Tam najbrže ne bo našel kuhinjskega valjarja, ki ga vihti nežni spol nad predstavnikom krepkega spola, ko se ta vrača ob poznj uri s sestanka in zaudarja po okrepljili, ki navadno ni navedeno pod nobeno točko dnevnega reda konference. Tam najbrže ne bo našel ženskega jezika ali ženskih solz, niti hlinjenja in podkupovanja, niti zvez niti klevet. In vendar so to mogočna bojna sredstva, ki imajo mnoge prednosti pred kamnom, mečem ali bombo. Junak, ki juriša na sovražnika, tvega, klevetnik pa pošilja iz varnega zapečka dirigirane izstrelke na svojo žrtev, ki je vrh vsega še brez obrambe.

Obrekovalec je več vrst. Eni so pri svojem delu domiselni, rekel bi, celo nadarjeni; njihove klevete so duhovite, odlikujejo se po svojevrstni lepoti. Drugi pa nosijo na vratu tikvo (buča, glava, SP stran 892), ne govorijo temveč bavkajo (lisjak bavka, pes bavkne, SP str. 123), če srečajo človeka se potulijo (maček se potuli k tlom, SP stran 642), v njihovi bližini pa zatohlo zaudarja. In glejte, tak človeček,

obrekovalec druge vrste, se spreha po naših pločnikih, skoraj bi ga človek pokazal s prstom. V prakso medčloveških odnosov je vnesel nov element: če ti ni kdo všeč, spusti od sebe kako zdrizast, (SP str. 1003) kleveto, odloži jo na kakem temnem mestu, vse ostalo pa prepusti ljudem. In ljudje, oh, ti naši ljudje imajo tako radi kaj novega in nič ne vprašajo, kakšnega izvora je in nič jih ne moti zadržna vonjavost klevete. Koliko kofetkov se je na ta račun spilo, koliko cigaret več pokadilo, bogve (SP str. 137). Bleščeče oči, skrivnostni šepet, lahna rdečica na licih, vzdihni in nato kratki premori v globoki tišini, da so slike v domišljiji lahko dokončale svoje bakanalije (razuzdano veseljačenje, SP str. 118). Joj, koliko nedejžnega veselja nam je prinesla klevetnikova izpuhtina! In pomladili smo se, dragi meščani, pomladili! Zbogom revmatizem, zbogom težka sapa, ko je bilo treba ponesti še vso živo, še vso toplo klevetico v tretje nadstropje. In resni gospodje, ki so že pred leti videli Abrahama (doživeli 50 let, SP str. 95), so vzpodbudno vznemirjeni začeli precej bolj pozorno motriti okolico. Klevetnica pa je lebdela nad našo lepo dolino, pljusknila tudi preko gora, menjavala obliko in vsebino, kajti klevetnik je kakor umetnik: ta

preoblikuje vsak življenjski pojav po svojem notranjem navdihu, po svoji domišljiji in po poslanstvu, ki naj ga ima umetnina.

Toda vsaka dobra stvar ima tudi svojo slabo stran. Lepo je pestovati kleveto, dokler je naslovljena

hišo. Vidim tvoje dlani, dovolj povedo. Toda prekleti klevetnik je že na delu.

»Ha, njemu lahko. Ali ne veste, da je bil skladiščnik. In šofer pri istem podjetju — ali nista začela graditi istočasno?«

Bjstriška »Sibirija« je najstarejši del mesta. Hiše so stare in zanemarjene; če ne bo v kratkem kakega resnejšega posega, bo naselje povsem razpadlo. Verjetno bi sodilo obnoviti in preurediti »Sibirijo« v slikovit in turizmu odprt kotiček mesta

Novokračine, vesela vas na koncu Slovenije

(Nadalj. s 4. str.)

vico, ki ji je bila prizadejana. Vesela se življenja in tarnajo zaradi svoje samote, v kateri se jim ne godi ravno preveč dobro. So že videli in spoznali, da se bodo mo-

temveč prijetna domovanja v urejenem okolju.

Tudi beseda turizem jim ni tuja, saj so od glavne ceste oddaljeni le nekaj kilometrov. Marsikdo bi prišel k njim na obisk, če bi ga imeli

na tvojega bližnjega. Toda če se nenadoma obrne proti tebi? Kajti pota klevet so čudna, nepreračunljiva.

Draga, obče spoštovana gospa! Kako vam bo pri srcu, ko bomo izvedeli, da živi vaš predzakonski otrok kot posvojenec nekje v tujini?

»Nemogoče! Kaj takega! Toda kdaj?«

»Toda meni se nekaj dozdeva... Ali se spomnite, gospa, bilo je menda leta 19... ko je nenadoma izginila za nekaj mesecev. Rekli so, da k teti...«

Črna ptica je vzletela in nihče je več ne ujame.

Spoštovani tovariš! Deset, petnajst let si se trudil, da si zgradiš

Gong, zastor se dvigne, predstava se prične.

»Kako da se tovariš Ž. Ž. toliko časa drži na svojem mestu?«

»Sposobnost, dragi moj, sposobnost! Sposobnost podkupovanja razpisne komisije...«

Takšna so, vidite, orožja, kadar hočemo ubiti svojega brata.

Spustimo zastor; na odru že ugašajo luči in tema se plazi po kotih.

Nad našo dolino pa sije sonce. Naši otroci skačejo po dvoriščih. In ko se bodo vrnil domov vsi razigrani, žarečih oči in z rosnim čelcem, s tem čelcem, ki bo moralo še toliko misliti v svojem življenju — ali bomo tem našim otrokom ponudili kleveto?

Novokrajski otročaji so vedno ravno prav poredni in nikoli preveč pridni. Pravijo, da nikoli ne pretiravajo ne v eno in ne v drugo stran

rali čisto samj lotiti vsega, kar bodo v bodočnosti hoteli imeti. Imeti pa bodo hoteli marsikaj, saj vidijo, da se drugod po Sloveniji vasi spreminjajo, da nišo več blatna naselja, kjer domuje revščina,

kam spraviti pod streho, tako kakor se današnjim turistom spodobi. O vsem tem razmišljajo v Novokračinah, a pošteno se bodo morali popraskati za ušesi, če bodo hoteli kaj iztuhati,

»Bolj malo se poje«

Vsi vedo, da so bistričani šegavi ljudje. Pa tudi živahni. Včasih je vse to prišlo veliko bolj do izraza, saj so neprestano igrali in prepevali. In kjer se je igralo in prepevalo, tam sta bila vedno, sedaj že upokojenca Milan in Roza Zajc. Obiskalji smo jih doma, v topli kuhinji in se ob kavji pomenkovali o tistih preteklih in sedanjih časih.

Milan Zajc kljub temu, da je v pokoju, še vedno dela. Ker popolnoma obvlada italijansko, nemško in angleško, je sodni tolmač, pa tudi kakšno prošnjo za oblasti zunaj naše domovine napiše in nemalokrat pomaga ljudem, ki imajo opravka na tujem.

»Nimam kaj posebnega dela«, pravi in si obeta, da bo čez poletje bolj zaposlen. »Poleti, ko je več prometa, se dogode prometne nesreče saj je v naših krajih veliko tujcev. Takrat me na sodišču bolj potrebujejo. Milan Zajc je potrdil mnenje mladih. Tudi on čuti dokajšno mrtvilo, saj je bilo včasih

tu po dvoje dramskih društev in vsako društvo je naštudiral po nekaj iger na leto. Ni bilo igre, pri kateri ne bi Milan ali Roza sodelovala.

Oba sta nam povedala, da je kljub povojnim časom tu še vseeno nekam šlo; dokler je bila v Ilirski Bistrici profesor Brecljeva. Z njenim odhodom pa je zamrlo vse. Ni človeka, ki bi bil zmogel oživetj nekdanj polno bistriško življenje.

»Pod Italijo smo več peli, pa čeprav je bilo prepovedano«, se spominja Roza Zajc in ugotavlja, da se sedaj bolj malo poje, da ni več tistega vzdušja, ki je bilo nekoč in da je mladina postala preveč groba. Včasih menda ni bilo toliko pretepoz, v nobeni gostilni se sploh ni pretepozalo. Da je bil red, za to so poskrbeli gostilničarji. Vsakdo je redko spoštoval. Če se je kje le zgodilo kaj, kar ni bilo prav, je vse d'lo skupaj, saj se je zgodilo tako malokrat, da je bila to prava posebnost...

Kalc išče Martina Krpana

Na prijetni vzpetinici se je sredi nedeljskega popoldanskega sonca dvigala ruševina nekdanjega gradu Kalc. Prej so mi že rekli, da je ruševina zapuščena. Pa ni bilo tako. Nadebudni otroci so metali v zid kamenje, lomili veje bližnjih dreves nekdanjega sadovnjaka in tako vnašali življenje in pogubo v ta kup kamenja.

Včasih seveda ni bilo tako. Valvazor je v svoji knjigi omenil, da je bil to lep grad, nedaleč od izvira Pivke. Menda je bila tu nekdanja kobilarna znanih kraških konjev, potlej je prešel grad v roke Vilharjevih. Leta 1904 pa so Vilharji grad prodali. Kupili so ga kmetje, ki so imeli kaj več pod palcem. Grajsko poslopje in zemljo so razdelili na deset delov. Eden izmed kupcev, tisti, ki je kupil največ, je bil Urbančič. Šestinseddesetletni Alojz Urbančič se je za grad najbolj zanimal. Takole pripoveduje:

»Mi smo kupili tri desetine. Vsega skupaj nas je bilo osem solastnikov. Drugi so namreč kupili vsi po eno desetino. Grad sam je bil do prve svetovne vojne cel. Med prvo vojno je bila v njem sicer pekarna, vendar to samega gradu ni poškodovalo. Seveda pa grad ni bil več povsem takšen, kot je naslikan v Valvazorjevi knjigi. Enega krila že takrat, ko smo grad kupili od Vilharjev, ni bilo več.

V grad so se naselile družine. Tri so bile v samem grajskem poslopju, tri pa so stanovale v stranski stavbi. Toda v gradu niso dolgo živeli. Može so odšli na bojišča, ženske pa so okradli vojaki in so se zato raje preselile nazaj v vas, na Bač. Grad je ostal prazen, odprt in začelo se je. Po prvi vojni se je razpela kraja in grad je kmalu ostal prazen. Pa ne samo to, da je ostal prazen. Kmalu so začeli ljudje odnašati tudi opeko. In ko jim

tudi to ni bilo dovolj, so se spravili nad okenske in vratne klade. Od takrat naprej pa se je grad naglo rušil.

Leta 1930 so gradili cesto in takrat so grajsko kamenje porabili za cesto. Meni pa se je grad smilil. Zavzel sem se za stolpič, ostalega se ni dalo rešiti, pa tudi predrago bi bilo. Leta 1931 sem odkupil stolp, plačal 300 lir in ga tako rešil, da ga ne bi razsuli po cesti. Naknadno sem moral kupiti še parcelo. Ni mi bilo žal denarja, saj sem želel, da bi se ohranil vsaj en spomin na Vilharjevo domačijo, kjer je pesnik Miroslav Vilhar prebil otroška leta.

Leta 1939 sem ga popravil z lastnim denarjem. Stolp sem spravil v prvotno stanje in zato porabil vagon in pol cementa...

Stolp je bil dobro ohranjen do leta 1948. Ob takratni agrarni reformi je k Urbančičem prišla neka ženska, zahtevala ključ in od takrat je bil stolp na voljo vsakomur in ob vsakem času. Izginila so ok-

Grad Kalc, kakršen je danes

na, vrata... In stolp je iz dneva v dan večja razvalina. Kljub temu, da je v gradu živel tudi Levstik kot domači učitelj pesnika Vilharja. In ne nazadnje je grad pomemben zato, ker je bilo menda prav na Kalcu napisana prva slovenska povest Martin Krpan.

Prav bi bilo, da bi se nekdo tako kot Martin Krpan za svojo kobilico, potegnil za grad. Saj je do Ljubljane manj kot do Dunaja. Samo denar bi bil potreben namesto kija in seveda veliko dobre volje. Kajti od povesti pa do danes se je marsikaj spremenilo.

Reorganizacija lovskih družin

Iz poročila sveta za kmetijstvo in gozdarstvo bistriške občinske skupščine povzemamo, da bi bilo treba lovske družine čim preje organizirati drugače kot so sedaj. To naj bi predvsem preprečilo površno izdelavo letnih planov lovskih družin, odpravilo naj bi pomanjkanje resne gojitveno-čuvajske službe in sporov med posameznimi lovskimi družinami. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo zaradi tega predlaga, da se skromnejše lovske družine, ki zaradi malo denarja ne morejo delati, kot bi morale, zdru-

žijo. Toda vse lovske družine so se temu odločno uprle in vztrajale, da vsaka lovska družina ostane sama zase.

Toda svet ima pomisleke zaradi lovske zavesti in discipline. Od 206 članov v šestih lovskih društvih jih precej ne bi smelo spadati med lovce. Tako vsaj piše v poročilu sveta. Nadalje svet meni, da stoji pred lovskimi družinami več nalog, med njimi je tudi izključevanje članov iz družin ali »selekcija«, kot je imenovano v poročilu. Člani sveta menijo, da je dokončno prišel čas, ko bo potrebno lovce, ki jim je le do plena in nimajo nič skupnega s čutom do narave, povedati, da ne spadajo v lovske družine.

Med lovskimi družinami nastajajo čedalje večje razlike. Ene se razvijajo druge pa ostajajo takšne kot so bile ali nimajo ničesar. Zaradi tega bi močnejše družine morale slabši pomagati, toda družine o kakšni združitvi v večje družine, ki bi bile ekonomsko močnejše, nočejo nič slišati.

O vsem tem smo povprašali tudi enega izmed znanih lovcev, člana lovske družine Trnovo. Adolf Novak je uplenil že veliko živali; pri omari v kuhinji mu ponosno vise štiri puške.

»Pri nas, v naši družini imamo pet tučev,« je pripovedoval. To so seveda Italijani. »Letno plačajo 60.000 lir, zato pa za njih ni lovopusta. Tistega tedenskega mislim. Mi namreč, domači lovci, med tednom ne lovimo. Ob sobotah in nedeljah je naš dan. Ker Italijani pridejo le nekajkrat na leto na lov, jim seveda takrat dovolimo, da lovijo tudi ob drugih dneh.

Upravičeni so na eno srno ali srnjaka, seveda pa morejo meso plačati, če ga hočejo odnesti domov, sicer pa ga mi prodamo v Ljubljano...

Trnovski lovci ne drže rok križem:

»Gradimo si lepo lovsko kočo«, je povedal Adolf in dodal, da mora vsak član lovske družine opraviti pri zgraditvi kočice 40 ur ali pa namesto tega prispevati za vsako neopravljeno uro 500 din. Lani smo dali razen članarine, ta je tako in tako obvezna, tudi prostovoljni prispevek. Vsakdo je dal 4 tisočake. Pa tudi večji del denarja za uplenjene živali se steka v kočico. Seveda pa pri tem ne zanemarjamo vlaganja živali. Za 70 zajcev smo lani plačali 800.000 din; en zajec stane s prevozom vred približno 16.000 din...»

Adolf Novak nam je pripovedoval še o tem in onem. Povedal je, da lovci niso nič kaj navdušeni nad lovsko zvezo v Postojni. »Ta«, pravi »nam le pobere denar, od nje pa nič nimamo. Zato bi bilo pametno, da si ustvarimo lastno bazensko zvezo in se postojnske popolnoma odrečemo. Dobro bi bilo, če bi spadali tudi kar naravnost pod republiško, samo da bi se postojnske ognili. Ves denar, ki ga dobimo za uplenjene živali, moramo poslati v Postojno, od tu pa ga pošljejo v Ljubljano. Iz Ljubljane pa ga dobimo nekaj nazaj. In postojnsko zvezo potrebujemo sedaj le za to, da preko nje pošljemo denar...»

Kaj pripravljajo lovske družine?

Adolf Novak

Na področju ilirsko bistriške občine je šest lovskih družin, v katerih je nekaj več kot 200 članov in nekaj manj kot 30 pavšalistov, kot imenujejo Italijanske goste. V vseh lovskih družinah so v sezoni 1965/66 odstrelili 12 jelenov in ko-

šut, 88 srn in srnjakov, 431 zajcev, 47 jerebic in 6 fazanov. Seveda pa lovske družine ne samo streljajo na živali, marveč lovišča tudi oskrbujejo.

Tako ima lovska družina Zemon na primer v načrtu postavitev dveh krmišč za srnjad in jelenjad, 56 solnic, kultivirati nameravajo 0,58 ha pašnikov, zgraditi dve visoki zaprti preži, vložiti vsako leto 20 do 30 zajcev, postaviti krmišče za fazane in vložiti letno 50 fazanov ter pet parov jerebic.

Člani lovske družine Bukovica bodo vnašali le pernato divjad za osvežitev krvi.

Lovci iz trnovske družine pa nameravajo postaviti 15 solnic, kultivirati bodo 0,20 ha pašnikov, postavili dve krmišči za jelenjad in srnjad, za osvežitev krvi bodo vložili 40 zajcev, 30 jerebic in 40 fazanov.

V Premu ne mislijo narediti nič, češ, da je promet prevelik in se ne splašča...

V Brnikih o kakšnih novih stojiščih ali živalih tudi nimajo kaj povedati.

Pač pa bodo v Ilirski Bistrici lovci postavili 52 solnic, 7 jelenic, vlagali bodo zajce za osvežitev krvi, vložili bodo deset parov jerebic in uredili pašnik.

DOPISUJTE V

«SNEŽNIŠKE RAZGLEDE»

Vabimo in prosimo vse naše bralce, da sodelujejo v našem listu s prispevki in obvestili! Pišite in poročajte nam o prizadevanjih, uspehih, težavah in nepravilnostih v vašem kraju. Čeprav je značaj našega lista pretežno turistični, vendar bomo skušali obravnavati vsa problematika v naši občini.

Uredništvo

95-letna Marija želi v Ameriko

Petindvajsetega junija bo Marija Novak iz Semblj praznovala svoj 95. rojstni dan. Kljub visokim letom je še vsa polna želja, še vedno bere, do nedavnega je še sama pisala pisma. Obiskali smo jo doma, kjer živi skupaj s sinom, snaho, vnukom in vnukinjo.

Ko smo prišli na dvorišče, je njen sin Adolf šel čez dvorišče. Vprašali smo ga, kje je petindevetdesetletna Marija. Povedal je, da je v kuhinji.

Zraven štedilnika je v velikem naslanjaču sedela zgubana ženica. Menil sem, da niti razumela ne bo, ko sem se pogovarjal s snaho o tem, da bi se s starico malo po-

menili. Pa kaj še. Takoj je vedela, v katerem grmu tiči zajec. Prijela se je za štedilnik, počasi vstala in prišla k mizi. Vsedla se je in hitro povedala, da je imela veliko otrok — kar petnajst. Od teh je eden umrl, ostali so živi in raztepeni po vsem svetu. Ker je imela toliko otrok, smo jo vprašali, koliko ima vnukov:

»Bolj slabo je, le štirinajst. Ni več tako kot včasih...«

Potlej nam je pripovedovala, da še vedno zelo rada je in da sin s snaho zelo skrbi zanjo, da se ji godi na štara leta veliko bolje kot pa se ji je v mladosti, ko še kruzneža zdroba velikokrat nj imela.

»Vsega ne morem več jesti,« je povedala in dodala:

»Najraje imam juho, tudi druge stvari jem, čeprav manj kot včasih. Pa tudi hodim še prav rada. Najraje se sprehajam po dvorišču, če ne morem na dvorišče, potem hodim gor in dol po kuhinji. Tako dobro mi dene, če se lahko malo sprehodim...«

Petindevetdesetletna Marija je odšla na sprehod po dvorišču. Ker je nedavno padla in se precej poškodovala, mora sedaj hoditi s palicami. Toda to je ne moti in jo vedno rada mahne ven.

»Ne bom še umrla, ne,« je povedala Marija in prepričljivo izjavila,

da hoče proslavljati stoletnico. To pa ni njena edina želja.

»Se nikoli nisem bila v Ameriki. Morala bi še iti tja. Zal mi je, da sem padla in teže hodim kot sem prej...«

V mladih letih je bila Marija živa, da je bilo kaj. Plesala je ure in ure in se šla z godci staviti, kdo bo prej odnehal, oni ali ona. Pa so morali priznati, da je v Mariji preveč ognja.

»To je pa hudičeva nožica,« so dejali, Marija pa si je dala na glavo polno steklenico vina in se z njim vred zavrtela po plesišču. Plesala je celo takrat, ko je bila noseča. Dva dni, preden je rodila hči, je bila na plesišču in se vrtela, kot se dandanes nobena ne bi.

»Oče me ni pustil plesati,« se spominja. »Jaz pa sem šla pomagat v gostilno. Malo sem pomagala, več pa plesala. Se osemnajst mi ni bilo, pa sem se že poročila...«

Pa ne samo plesala, tudi pela je Marija več kot katerakoli druga. Še danes zna nekatere pesmi na pamet. Prosili smo jo, naj nam pove kakšno besedilo. Malo je pomislila, potlej pa je začela:

»Marija, tebi izročimo se...«

In po'lej smo Marijo vprašali, kaj si najbolj želi:

»Da bi ozdravila, da bi lažje hodila, da bi šla k sinu v Ameriko, ne samo k hčeri v Italijo...«

Oabljo tip gostilničarja

Inštitut za turizem iz Ljubljane si je natančneje ogledal vse bistriške pogoje za turizem in pri tem ugotovil, da že sedanji tok turistov omogoča večkratno povečanje kapacitet. Ta ugotovitev seveda velja v glavnem le za sezonske mesece. Struktura turistov, ki potujejo skozi Ilirsko Bistrico, kaže, da se spleča vsem tem turistom nuditi predvsem hrano, to se pravi, da bo potrebno povečati število gostinskih lokalov. Seveda pa samo povečanje ne zadošča. Da bi gostje takšne lokale tudi obiskovali, je potrebno nuditi v njih tudi resnično dobro hrano in jih seveda opremiti tako, da se že od daleč vidi, kje je gostišče. Ker je prav zunanji videz ena izmed glavnih »vab«, menijo v inštitutu, da bi se morali na področju omenjenega turističnega območja odločiti za enoten tip gostišč. Seveda pa ne gre samo za gostišča, marveč tudi za vse ostalo, kar lahko turista za nekaj časa zadrži v kraju. Tu gre predvsem za dobro urejene in na zunanji dobro vidne avtomobilske servise, za samopostrežne trgovine itd. Privlačnost gostišč se namreč lahko kaj dobro ujema s privlačnostjo drugih, turistom namenjenih objektov.

Inštitut za to predlaga, naj bi se takoj začelo preurejati prehrabeno gostinske objekte, v katerih naj bi bilo tudi nekajkrat večje število sedežev kot je sedaj. Pri tem je seveda spet potrebno misliti na sezono in ne na vse leto. Prav tako je treba tudi v času sezone že na začetku kakršnegakoli razvoja poskrbeti za dodatne postelje, saj v Ilirski Bistrici skoraj ni moč nikjer spati. Skladno s tem bo potrebno spremeniti tudi asortiman blaga v trgovinah. Blago je sedaj namenjeno izključno domačim gostom, za turiste pa ni bilo poskrbljeno. Prav tako na ljubljanskem inštitutu za turizem menijo, da bi morali v sezoni odpreti veliko več lokalov, seveda provizoričnih. Saj se da tudi provizorične lokale zelo lepo in učinkovito opremiti, zlasti v bližini črpalk, šotarišč, gostišč itd. Seveda pa se zaradi takšnih provizoričnih rešitev nikakor ne gre odreči gradnji sodobnega motelskega gostišča.

Posebno poglavje so ljubljanski turistični strokovnjaki namenili Snežniku. Menijo, oziroma predlagajo, da je nujno najprej razviti Sviščake, ki bi lahko takoj pritegnili turiste iz Trsta in Reke. Za te turiste pa je seveda potrebna vsaj

osnovna gostinska dejavnost in vsaj ena smučarska vlečnica. Da pa bi Snežnik dobil več gostov, ki ga ne bi hodili le ogledovat in fotografirati, bi morali poskrbeti predvsem za žičnice in pa turistične postelje v bližnjih krajih. Sem spadajo področja kot so Grčevca in Gomance, nujna pa je tudi preureditev Marele, bivše vojašnice, v gostinski objekt.

Da vse to ne bi samo pripovedovali in se o turizmu pogovarjali na pamet, je bil izdelan tudi okvirni predračun. Le-ta zahteva, da se z nekaterimi deli začne že letos. Sicer pa si ga ogledajmo!

V letu 1967 bi morali za nemoten potek turističnega programa na področju Ilirske Bistrice pripraviti tehnično dokumentacijo za gradnjo hotela (motela) v samji Ilirski Bistrici. Pripraviti je treba glavni projekt, kar naj bi stalo 50.000 N dinarjev. Priprave oziroma tehnična dokumentacija za gradnjo turističnega območja Snežnik in idejni projekt za ves razvojni program turizma občine bi veljal 120.000 N dinarjev. Razen tega naj bi letos zgradili gostilno »Jelšane«, kar naj bi veljalo 1.200.000 N dinarjev, gradnja avtokampa Topolc 150.000 novih dinarjev, preureditev restavracije Soča za 50.000 N dinarjev, ureditev hotela Zmaga za 150.000 novih dinarjev in ureditev gostišča pri Acotu za 150.000 novih dinarjev. Zgradili naj bi črpalko in parkirni prostor v Podgradu za 200.000 novih dinarjev, adaptirali gostilno »Triglav« za 100.000 novih dinarjev, zgradili črpalko pri restavraciji za 300.000 N dinarjev, zgradili trgovsko hišo v Ilirski Bistrici za 1.080.000 novih dinarjev in uredili Sviščake za 200.000 novih dinarjev. Letos bi morali v turizmu, ki se na slovenskem prebija v poglavito gospodarsko panogo, investirati na področju Ilirske Bistrice 3.750.000 novih dinarjev.

Program je predložen tudi za prihodnje leto. Omenjena je restavracija Soča, ki naj bi v prihodnjem letu pridobila 100 postelj (1.600.000 novih dinarjev), preureditev trinadstropne zgradbe v hotel v Podgradu naj bi veljala 600.000 novih dinarjev, novi motel s 100 posteljami in 400 sedeži 4.000.000 N dinarjev, za preureditev gostilne kolo-dvor pa naj bi porabili 50.000 novih dinarjev in za nadaljnjo ureditev Sviščakov 100.000 novih dinarjev. To se pravi, da bi morali v letu 1968 porabiti za turistične objekte 6.350.000 novih dinarjev.

Za nadaljnje dvoletno obdobje pa predvideva program kompleksno ureditev Snežnika, ki bi po sedanjih izračunih veljala 4.000.000 novih dinarjev (mišljena sta dva hotela) in sistem žičnic na Snežnik, ki naj bi veljal 2.000.000 novih dinarjev. V treh letih bi morali po programu ljubljanskega inštituta za turizem investirati kar 16.100.000 novih dinarjev.

Marija Novakova s sinom, vnukinjo in snaho

Obiskali smo najstarejšo Brkinko

Iskali smo Heleno Grlj, za katero smo slišali, da je stara nemara že sto let. Peljali smo se po brkinski cesti, tisti, ki so jo brigade in vaščani zgradili prav do Prelož, maj-

Helena Grlj je verjetno najstarejša prebivalka Brkinov. Stara je 95 let in je še vedno kar čila in živahna. Živi v Preložah pri Mrkonovih

hne vasice sredi brkinskega gričevja.

Mater smo našli doma. Sedela je ob štedilniku in nas radovedno gledala. Njeni, bila jih je polna kuhinja, ker je zunaj mrazilo in je padal zoprn dež, so nam pripovedovali o njej. Sedaj je stara 95 let in je tako najstarejša Brkinka, vsaj oni niso vedeli, da bi kje v kakšni vasi živel še kdo starejši. Če to ni res, potem pa prosim, ko tole preberete, napišite kartico in nam sporočite, kje je še kdo starejši v Brkinih. Prav radi ga bomo obiskali in napisali kaj o njem v naši prihodnji številki.

Mati Helena nas ni slišala, ker ji je sluh že malo oslabil. Le gledala nas je z velikimi očmi tako razumevajoče, kakor da bi nam z ustnic brala, kaj vse se pogovar-

jamo. Drugače je zdrava, malo težav s prebavo pa je verjetno ne bo spravilo prekmalu v grob. Prav vsi želijo, da bi dočkala najmanj sto let.

Pripovedovali so nam o njenem življenju, ki je bilo vedno polno nadlog, dela in skrbi. Imela je štiri sinove in dve hčeri. Vsi so še živi, le po svetu so se razšli, kakor je bila nekoč in je deloma še danes navada in potreba v Brkinih. En sin je v Severni Ameriki, ena hči pa v Trstu, druga v Argentini, še en sin pa je prav tako v Južni Ameriki. Nekateri se bolj poredko oglašajo, a mati upajo, da so vsi še živi, čeprav so tudi sami že precej v letih.

Kolikor vedo, ima mati Helena 13 vnukov in verjetno na oni strani luže tudi kakega pravnuka. Tega zagotovo še ne vedo.

Pripovedovali so nam precej zgodb iz njenega življenja, a najbolj smo si zapomnili tisto, kako je bilo med vojno, ko je vaš gorla in je mati Helena ušla Nemcem iz hiše, kjer so bili zaprti ter šla uspešno rešit svoje krave. Ko so hoteli krave pozneje odpeljati četniki, jih je prelisčila, da so krave bolne in da bodo pomrli, če bodo jedli njih meso.

Veliko smo se pogovarjali tudi o vasi, ki životari svoje samotno življenje na koncu brkinske ceste. To jih najbolj boli, da cesta ni gotova. Do Pregarij je le štiri kilometre, slabo uro hoda. Svet je precej raven in bi ne bilo težko speljati cesto. Vsi bi radi pomagali, veliko vasi v okolici, vendar brez denarja ne morejo ničesar narediti.

Druga stvar, ki jih boli, je šola, ki je ostala prazna, ker imajo otroci sedaj pouk spodaj na Premu, višji razredi osemletke pa celo v Ilirski Bistrici. Zveze z avtobusi so sicer dobre, vendar bi bilo bolje, tako pravijo, če bi majhni šolarji le preveč ne potovahi.

V bivši šoli, ki stoji v vasi pa

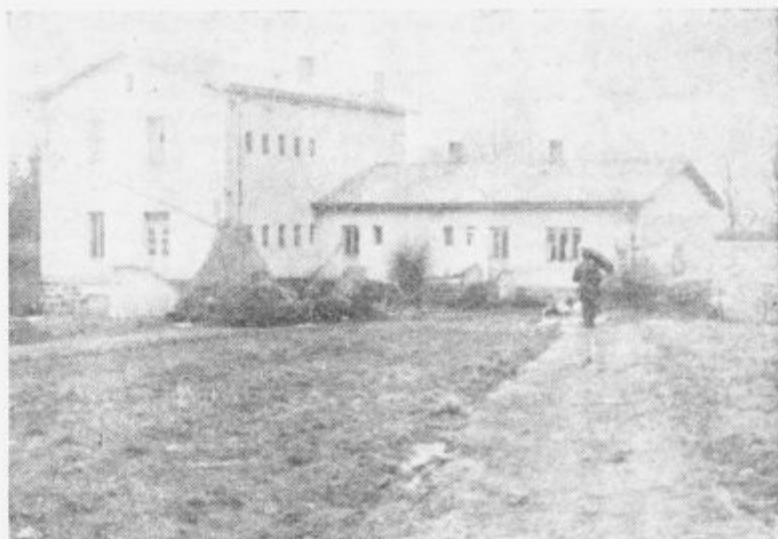
imajo urejen klub. Celo televizor imajo, ki je edini v vasi in so ga dobili, ker je bilo veliko naročnikov za Primorske novice. Včasih se je tam zbralo veliko vaščanov in sledilo dogodkom, ki so se dogajali doma in po daljnem svetu. Sedaj pa bi rabili stabilizator in novo anteno. Pa primanjkuje denarja, da bi vse to uredili.

O turizmu v Preložah še ne govorijo. To je še zelo, zelo daleč, saj

slivovcem. Toda kje vzeti denar za tako turistično »razkošje«?

Cesta do Prelož je še kar dobra, saj zanjo skrbita dva cestarja. Toda zmotno bi bilo mnenje, da je ta cesta bila v celoti končana. Ograje, robniki in nadzidki še čakajo, če bodo kdaj dočkali delavce.

Kljub vsemu pa so ljudje na tem koncu dobre volje, delavni so in pridni ter se preveč ne hudujejo čez ta svet.

Nedaleč od Prelož sredi Brkinov stoji šola, ki so jo vaščani deloma zgradili sami pred nekaj leti. Danes šola ne služi več svojemu namenu, ker se učenci vozijo z avtobusom na Prem ali v Bistrico. V šoli je sicer stanovalec, vendar je drugače prazna. V Bistrici razmišljajo, da bi v šoli uredili turistično postojanko ali planinsko kočjo, saj so Brkini povsem brez česa takega

niti gostilne nimajo, ki bi bila za tak turizem skromna osnova. Nekateri menijo, da bi novo šolo, ki stoji izven vasi ob cesti, malo uredili in v njej imeli restavracijo, kjer bi pogostili izletnike z domačimi posebnostmi in izvornim

Trije biseri Brkinske ceste! Na poti med Preložami in Premom smo posneli tudi tri kažipote. Dva smo komaj uspeli prebrati, tretji

Čigavo je igrišče »Babni dol«?

Mnogokrat je slišati kritiko na rovaš mladine. Ne samo v večjih krajih, marveč tudi po vaseh. In največkrat se pokaže, da starejši delajo krivico mladim, saj jim z

skladišče za stole. Da pa primer ne bi ostal osamljen, je zadruga »4. junij« dala nekemu kmetu v zameno za njegovo zemljo kos zemlje, na katerem je bilo že tri-

ničemer ne pomagajo in ji včasih odvzamejo še to, kar ji je bilo že davno dano. Tak je tudi primer na Baču. Tu so mladini vzeli dvorano in iz nje napravili Javorjevo

deset let igrišče z imenom »Babni dol«. In kam naj gre potlej mladina, če ne v gostilno, kjer ji ne preostane nič drugega, kot da premetava »hudičeve podobice«?

pa nam je ostal uganka. Morda pa bi le utegnili nekje zbrati toliko denarja, da bi znake obnovili. Br-

kinska cesta resda ni do konca zgrajena, vendar včasih zanese pot tja gor koga, ki krajev ne pozna in bi mu kažipot prišel prav

Dvoje razgovorov pod Kozlekom

V Kuteževem smo se ustavili v gostilni. Bilo je dopoldne, deževalo je in gostilna je bila domala prazna.

Vedno nasmejani in vedno dobre volje: pismonoša Tone Iskra iz podgorske doline...

Naročili smo pol litra istrske črnine in se začeli pogovarjati o ovcah. Pravijo, da je bil Hrvatinič Jože nekoč eden najbolj vnetih ovčarjev v podgorski dolini in da o tem še danes zelo rad pripoveduje.

PISMA BRALCEV

»Včeraj sem kar debelo pogledal, ko sem dobil Snežniške razglede. Tukaj smo se že dostikrat pogovarjali, zakaj ne izhaja več Snežnik, ki smo ga vsi (tako radi čitali in smo mislili, da zakaj ne zvišajo naročnine, da bi ga obdržali še vnaprej. Kar nas je tu iz bistriške okolice, iz Pivke in Brkinov, smo komaj čakali vsake številke.

S spoštovanjem

S. Brne, Ohio, USA

»Zelo sem zadovoljen, da je zopet začel izhajati Snežnik ozir. Snežniški razgledi. Pošiljam vam za tiskovni sklad in za naročnino...

John Dekleva, Trinidad, USA

»Tako sem bil vesel novega Snežnika, da sem snel očala, da bi lahko vsega hkrati videl. Vem, da bo sedaj pisal več o turizmu, toda ne smete pozabiti na nas, izseljenci, ki nam je vaš list tako potrebna duševna hrana. Vem, da ne morete vsega priobčiti, kar bi nas zanimalo. Mene na primer zanima, če je kaj zrasla Koračonova hruškica, Alojza Barbiša in mene zanima tudi, če je že narejena pot iz Sembij čez Podtabor v Malne. Tebe Andrej Urbančič lepo pozdravim in se ti zahvalim, ko si mi dal nekoč »jepergo« čez noč. Zdaj ti Lahine delajo več sivih las. Polbrata Franeta pozdravim in vse Knežane, pa Sajna Puškina in Franeta Žužka. Drago in sestra Stefanija mi malo pišeta; sta vredna, da vaju malo pocukam za ušesa, pa ne tako hudo, kakor je mene učiteljica Petričeva, ko je opazila, da sem rezal klop. Ze takrat sem se ukvarjal z lesom in se še danes. Cimpram in tesarim in žage brusim in sem jih v državi Ohio nabrusil toliko, da bi jih bil ves Globovnik poln. Veselj me, da stolarna v Baču lepo uspeva. Vsem predelavcem pa priporočam, da ne puste otrok blizu strojev, da se ne bo zgodilo tako

Dve leti mu manjka še do sedemdeset in je hkrati resen in hkrati dobre volje. Toliko zgodb ve, da bi rabili pol časopisa, če bi hoteli vse zapisati in vam jih posredovati.

— Dvajset let sem se ubadal z ovcami. Nehal pa sem, pomislil je in »v glavi« računal, pred dvanajstimi leti. Največkrat sem imel čredo, ki je štela kakih osemdeset glav, seveda pa sem imei na paši nikoli manj kakor dvesto ovac. Se od drugih.

— Kje pa ste jih pasli pozimi?

— Vodil sem jih preko vse Istre tja do Golega Brda med Umagom in Bujami. Tam smo prezimovali.

— Zakaj pa ste pred dvanajstimi leti nehali?

— Pasel sem, dokler mi je oče lahko pomagal pri paši. Ko je omagal, sem pustil ovce in pašo. Oče je potem umrl, le dvoje let mu je manjkalo do sto...

— Ste imeli v vasi veliko ovac?

— Bilo jih je menda kakih petsto. Sedaj je paša omejena. Mladim se zdi pod častjo, da bi jih pasli. Precej so pogozdili in ovce bi škodile mlademu gozdu. Mnogim pa se vseeno toži po dobrem siru, ki je bil tod nekoč doma.

— Kako pa sedaj brez ovac, je kaj dolgčas?

— Nikoli. Vedno najdem delo. Kajzar sem in vsako leto prodam kako živinče. Travo kupujem tam, kjer je sami ne morejo kositi. Zena ima malo pokojnino. Par tisočakov. Delala je v Zabičah na farmi, pa je zbolela.

x x x

Počasi se je v gostilni nabralo več ljudi.

— To je zaradi pismonoše, je dejal Jože.

Kmalu je iz dežja pribrnel moped, z njega pa je zlezal pravi vesoljski potnik. Ves v gumiju in pod mokro čelado — podgorski pismonoša tovariš Anton Iskra.

Razdelil je pošto. Prodajal je nekaj pisem, znamk in razglednic. Zamenjal je ček avstralske banke za nekaj dolarjev. Prava potujoča trafika in menjalnica.

— Enajst vasi imam na vesti, pripoveduje tovariš Iskra. Vsa podgorska dolina je moja. Hudo je, kadar pada dež. Kar pogledate, kljub vsemu temu gumiju sem premočen.

— Kolikšen tovor nesete vsak dan?

— Kakor je. Najhuje je pred prazniki. Takrat se nabere tudi do trideset kilogramov. Pa je tudi promet takrat največji, veliko znamk in drugih stvari prodam.

— Se promet pozna pri plači? Je skrivnost, koliko jurjev nakupujete vsak mesec?

— Promet se pozna! Če mi gre dobro, se nabere šestdeset tisočakov. Nekaterim se zdi to premalo, veliko pa res ni.

— Koliko ur dnevno ste v službi?

— To najbolje vedo žena in otroci. Zares sem malo doma. Zjutraj ob šestih se odpeljem; pozimi nisem nikoli pred osmo doma. Poleti malo preje. Le nedelje so navadno moje.

— Ljudje bero veliko časopisov v vaši dolini. Koliko na primer raznosite »Dela« tod?

— Zdi se mi, da ljudje dobe tod malo časopisov. »Dela« na primer

Jože Hrvatinič iz Kuteževca je bil rojen leta 1899. Še pred leti je bil eden najbolj vnetih ovčarjev v Podgori

raznosim v enajst vasi le 15 izvodov. Mnogi ga kupijo v Bistrici, toda ko gredo z dela, redko dobe časopise, ker so prodajalne tedaj zaprte. Ljudje bi gotovo brali več, če bi lahko kje kupili. Tako pa en časopis gre od hiše do hiše.

V Jablanici, sredi prelepe doline pod Kozlekom, straši stari grad. Kaj storiti z njim? Nekateri menijo, da bi ga preuredili v hotel z restavracijo, drugi pa, da bi ga podrli, da bi ne delal več sramote dolini. Pravijo tudi, da bi bila preureditev predraga in bi se ne izplačala

Občani, podjetja, organizacije, obrtniki, društva... Oglasuje v našem listu! V vseh naših številkah bomo objavljali tako reklamne oglase podjetij, kakor tudi

male oglase občanov, razpise, vabila, osmrtnice in programe.

Cene po dogovoru.

Uredništvo

In tam je tisti grad!

POGOVOR O GRADU, VASI, OPEKI, ŽGANJU IN SLIKAH — Z DANILOM GASPERŠIČEM

Ceprav je sezona že davno minila, pa promet po cesti proti morju še vedno ni usahnil. Ne le, da se po cesti proti Reki vozijo Primorci in Notranjci iz okoliških krajev ter številni tovornjaki, temveč je veliko tudi tujih izletnikov. Mnogi Avstrijci in Nemci odhajajo sedaj na letni dopust, srečamo pa tudi Francoze in Angleže.

Na križišču pri mostu, kjer se brkinska cesta odcepi od glavne, je pred dnevi stalo dvoje francoskih avtomobilov. Hoteli so se pogovarjati z vaščani, pa nikakor ni šlo. Ustavili smo se in jih vprašali, kaj želijo. Zanimalo jih je, kaj je v stavbi, ki stoji na vrhu griča nad cesto in v vasi, ki se tako slikovito razteza na strmih pobočju.

Dejali smo jim, da je tista stavba grad in da je bil nekoč zelo znamenit.

Odpravili so se navzgor in se čez čas vrnili povsem razočarani.

— Lepo je zgoraj, zanimivo je in ljudje so bili prijazni z nami. Toda vse je vendar tako hudo zapuščeno. Ali vaša država ne spuštuje zgodovinskih spomenikov in jih ne obnavlja...? Mislili smo, da je v gradu muzej ali kaka restavracija, pa smo našli ruševine, smeti, kure in številna zaklenjena vrata.

— Kaj naj vam odgovorimo? Država je skrb za take stvari prepuščila občinam. Občina pa ima druge skrbi in nima denarja, da bi se ukvarjala s takim gradom. Grad čaka nekoga, ki bo imel denar, razumevanje in veselje do obnavljanja...

— Francozi so zmajevali z glavami, sedli v avtomobila in zdrveli proti Reki.

Naj bo kakorkoli, tujcu je težko razložiti vse te naše skrbi in težave, ki so na eni strani kulturniške, na drugi strani pa turistične, saj je težko reči, da kak kulturno-zgodovinski spomenik ni hkrati tudi turistični.

Sami smo se potrudili do vrha vasi, na Prem. Kolikokrat smo bili že tam, pa je vendarle vedno prijetno in zanimivo. Dan je bil lep in sončen. Malo nas je motila huda burja, zato pa so bili razgledi na dolino in na hribe daleč naokoli toliko bolj vabljivi.

Obiščemo grad. Zanimiv je kljub temu, da je hudo poškodovan. Zanimiva je lega na vrhu griča, zanimivi so detajli in pa seveda razpored prostorov, med katerimi je vsekakor svojevrstna zanimivost velika dvorana z balkonom in slikarijami iz medvojnega časa. Povedali so nam pozneje, da je med obema vojnama neki italijanski bogataš imel tu svoj vikend.

Nikogar nismo našli v gradu, da bi nam povedal kaj o njem. Tri ženske baje stanujejo pod njegovo šibko streho, a nobene ni bilo doma. Številna vrata so bila zaklenjena in to nam je dalo vedeti, da graščina ni povsem — osamljena.

Oglasili smo se v hiši nedaleč od gradu. Iskali smo tovariša Danila Gasperšiča.

— Ste vi tisti znameniti premški slikar?

— Kolikor vem, sem zidar; slikam tudi, nisem pa slikar.

Povabil nas je v hišo, sedli smo za mizo in začeli plesti razgovor okrog kozarčka slivovca.

— Grad je razpadel v glavnem v prvih letih po vojni, nam pripoveduje tovariš Danilo. V zadnjih dneh vojne so se prav tu bili hudi boji. Tod so se Nemci umikali iz Dalmacije proti Nemčiji, pa so jih naši dobro mlatili. Vas je bila v tistih dneh dodobra prazna. V tem kraju se je vojna vlekla prav do zadnjih dni. Grof ali kaj je že bil, tisti Zuccolini, je za grad kar lepo skrbel in tudi po vojni je kazalo, da ga ne bomo zapustili, saj smo leta 1945 obnovili streho. Potem pa je bilo vse pozabljeno. Ko so v njem spale brigade, niso nič pazile na to lepo znamenitost.

— Kaj bi vi naredili iz gradu?

— Jaz? Če bi imel denar, bi že vedel, kaj z njim. Obnovil bi ga, saj sem zidar. Zidovi gradu so dobri in trdni, saj so kljubovali stoletjem. Celo leto prihajajo ljudje z vsega sveta gledat grad, ki je zanemarjen, pa bi verjetno prihajali tudi potem, ko bi v njem kaj bilo! Uredil bi sobe za spanje, restavracijo in naredil reklamo. Brez skrbi, da bi ne bilo prazno. Cesta do sem je dobra...

— Koliko hiš je v vasi?

Stopili smo pred hišo in se razgledali. Na ozkem in strmem slemenu med gradom in vaško cerkvijo so raztresene hiše.

— Kolikor vem je v vasi osemdeset števil in kakih dvesto prebivalcev. Včasih je bila vas bolj živahna, sedaj pa je povsod le mrtvilo. V vasi imamo še eno znamenitost: v šoli zgoraj pri cerkvi je bil rojen pesnik Dragotin Kette. Sedaj nameravajo postaviti spomenik, pa sem nekaj slišal, da ga bodo postavili spodaj v Bistrici namesto tukaj. Saj je bil Kette menda rojen tukaj in ne tam spodaj v mestu.

— Imate v vasi gostilno?

— Tu zgoraj ne, spodaj ob cesti je. To je že skoraj mrtva vas. Šele v zadnjem času so ljudje spet malo zaživeli. Pred vojno je bilo pet gostiln.

— Se ukvarjate z kmetijstvom?

— Se in ne. Grozdje tu slabo dozori, pa ni najboljše vino. Precej imamo sliv. Pred nekaj leti, ko je bila najboljša letina, sem pridelal 120 kvintalov sliv. A sadje težko prodamo, naredimo žganje, ki je imenitno, pristno brkinsko, a tudi tega težko prodamo. Prihajajo ljudje, ki se dobro spoznajo na žgane pijače. Zadruga pa ne mara našega žganja.

— Sedaj pa pojdimo k stvari, zidar ste in slikar, katerega od teh dveh »poklicev« imate rajši?

— Enega in drugega. Veselje imam do slikanja in prav tako veselje do finega zidanja. Sam izdelujem betonsko opeko in jo barvam.

Vstali smo od prijetnega žganja in odšli v delavnico, kjer je na voljo preprost stroj in stoji skladvonica opeke.

— Kje ste se naučili tega?

— V Avstraliji. Bil sem nekaj let tam na obisku pri bratu, pa sem moral delati. Začel sem se ukvarjati s finim zidarstvom, veliko tega sem se naučil, pa ne morem tukaj uporabiti. Tu ljudje zidajo na drug način... Opeko iz-

delujem, veselje imam do tega, pa pravzaprav ne vem kje in kako bi jo prodal.

— Kaj pa slikanje?

— Na razstavi pred štirimi leti sem razstavljal. Nimam preveč časa za slikanje. To je zamudno.

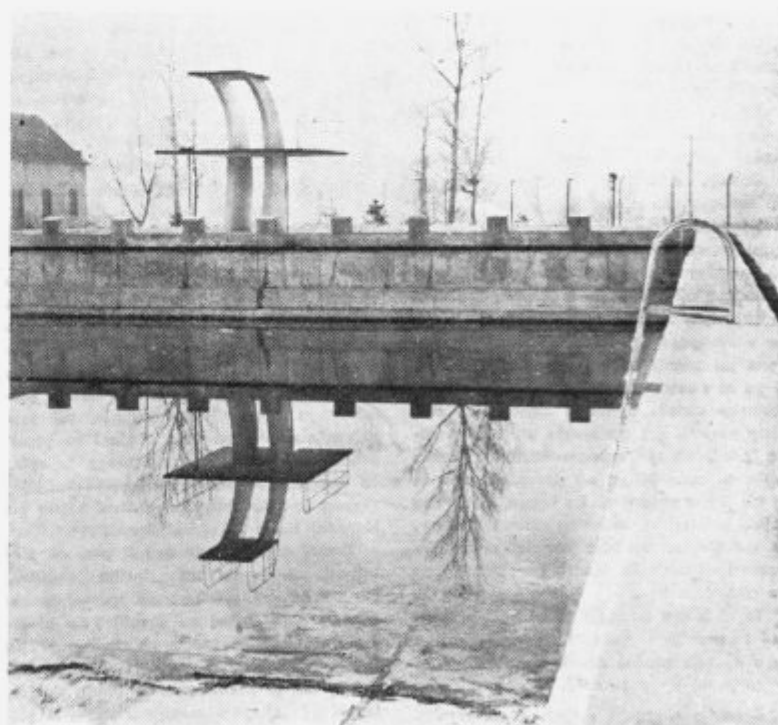
Iz sobe je prinesel nekaj oljnatih slik. Oče in mati, nekaj pokrajin. Vse lično v realističnem slogu, umirjeno, a polno lepih živih barv.

Pogovor, ogled slik, ogled opeke in ogled gradu se je zavlekel tako dolgo, da smo morali prekiniti nit zanimivega razpravljanja. Ko smo odhajali z gradu, s Prema nazaj v dolino, smo razmišljali o mladem slikarju, zidarju in kmetu. Škoda je, da njegove zamisli in njegovo delo okolica premalo uporablja in ceni. Škoda je tudi, da njegove dragocene izkušnje ostajajo tako neizkoriščene v kraju, kjer na izkušnjah bodisi v tej ali drugi stroki niso preveč bogati.

Prekratek bazen

Po Ilirski Bistrici se razlega glas, da imamo neuporaben plavalni bazen. Za športno plavanje seveda, drugače pa je voda v njem tako poletni kot pozimi. Le ta razlika je, da je pozimi v bazenu tudi nekaj skal. Šef bistriške enote gradbenega podjetja »Primorje« iz

najcenejša. Če bi takrat eno steno podrli in jo zazidali na novo, bi imeli za nekaj sto tisoč več stroškov in bazen bi bil seveda takšen, kakršen mora biti. Sedaj pa bi to veljalo desetine stotisočakov, saj bi bilo potrebno podreti tisto, kar je stalo že preden smo ga obnovili

Ajdovščine je povedal o bazenu tole:

»Bazen je bil zgrajen že prej, mi smo ga naknadno le obložili s posebnim armiranim betonom. Obložili smo ga seveda z notranje strani, zato je postal nekoliko krajši. Da bo krajši, smo vedeli že takrat, toda taka rešitev je bila

in še obnovljeni železobetonski del bi morali razbijati in potem oboje graditi znova. To pa se verjetno sedaj ne spleča...«

Zanimivo bi bilo vedeti, kdo je sedaj gospodar bazena. Komunala ga menda noče, občina pa ga je že spravila na svet in nima z njim nobenega opravka več.

Carine po novem

Ker se številni občani, naše stranke in drugi obračajo na turistično društvo v Il. Bistrici in poslovalnico v Podgradu, kjer zahtevajo potrebne informacije o novih carinskih predpisih, smo se odločili, da naše bralce seznanimo z novim predpisom o carinah, ki je stopil v veljavo 4. februarja 1967.

Za blago, ki ga naši ali tuji državljani prinesejo s seboj ob vrnitvi iz tujine, za blago, ki ga dobijo po pošti, oziroma za blago, ki ga uvažajo iz tujine, je treba plačati carino po višji enotni carinski stopnji 30 odstotkov.

Le za kmetijske stroje in kmetijsko orodje ter osebne avtomobile je še naprej treba plačati carino po rednih carinskih stopnjah carinske tarife, kakor blago, ki ga uvažajo podjetja.

Na primer: carinske stroje za kultivatorje, sejalnike, okopalnike, trosilnike, pluge, sadilnike se gibljejo od 12 do 15 odstotkov, za kosilnice in mlatnice pa od 16 do 18 odstotkov, odvisno od vrste stroja. Za traktorje je carinska stopnja 22 odstotkov, za osebne avtomobile pa je carinska stopnja 35 odstotkov.

Poudariti je treba, da je carina dajatev, ki obdavčuje blago tujega izvora. S carino se izravna razlike med tujimi proizvajalnimi stroški ali pa ustrezno zavarujejo domači proizvajalci.

Po plačilu carine je blago nacionalizirano oziroma se upošteva kot blago, ki je izdelano v Jugoslaviji.

Pri uvozu blaga je treba poleg carine plačati tudi prometni davek, in to po tarifi zveznega prometnega davka.

Prometni davek je notranja dajatev, ki obdavčuje blagovni promet v državi. Največ blaga, ki ga navadno uvažajo državljani, je obdavčeno s stopnjo 12,5 odstotka prometnega davka.

Po plačilu prometnega davka je všteto blago v notranji blagovni promet oziroma je uvoženo blago upoštevano kot blago, ki ga kupimo v notranji trgovini.

Zelo pomembno je, da državljani vedo, od kolikšne vrednosti blaga oziroma od katere osnove je treba plačati carino in od katere prometni davek.

Na svetu velja 7 osnovnih sistemov, po katerih se odloča carinska osnova za uvoženo blago.

Jugoslavija je članica mednarodne bruseljske konvencije o carinski vrednosti. Z novimi carinskimi predpisi so določbe te konvencije usklajene tudi za blago, ki ga uvažajo državljani.

Direktor carinske uprave SFRJ je že izdal seznam carinskih osnov za blago, ki ga jugoslovanski in tuji državljani uvažajo, prinašajo ali dobivajo iz tujine. (Seznam je objavljen v Ur. listu SFRJ, št. 6/67). Cene v seznamu carinskih osnov so ugotovljene po cenah na tujih trgih. Za blago, ki ga ni v seznamu carinskih osnov, morajo carinsko osnovo ugotoviti carinarne oziroma cariniki pri carinjenju blaga. Po starih predpisih je seznam carinskih osnov vseboval cene blaga na domačem trgu in ni bil javno objavljen. Za blago, ki ni bilo zajeto v internem seznamu carinskih osnov, so carinarne oziroma cariniki prav tako ugotovljali carinsko osnovo na podlagi cen na domačem trgu.

To ni bilo v skladu z določbami bruseljske konvencije o carinski vrednosti, saj je tako uvoznik plačal davek na davek. Zato je treba ukrep pozdraviti.

Z novim ukrepom pa so si carinarne nakopale težko in zapleteno nalogo. Cenam na računih, ki jih bodo državljani prinašali ali dobili iz tujine, cariniki namreč ne bodo smeli verjeti. Poiškati jih bodo morali v tujih katalogih, cenikih in prospektih. Spremljati bodo morali gibanje cen na tujih trgih oziroma borzah. Verjetno bo v obojestransko korist, če bodo državljani pri uvozu blaga predložili cariniku izvirne tuje kataloge, cenike ali prospekte s cenami.

Posebej moramo omeniti, da so državljani, ki imajo devizni račun, v najbolj ugodnem položaju, ker lahko kupujejo tuje blago pri zastopnikih tujih firm, to je v konsignacijskih skladiščih. Za tako blago velja kot carinska osnova tuj fakturna vrednost, ki se poveča za prevozne in druge stroške do jugoslovanske meje. Mimo tega je za tako blago treba plačati carino po rednih carinskih stopnjah carinske tarife, ki so skoraj vse nižje od enotne 30-odstotne carinske stopnje. To pomeni, da so državljani po novih carinskih predpisih posebej stimulirani, da tuje blago kupujejo v konsignacijskih skladiščih. To je tudi v prid naši državi, saj devizni zaslužek, to je devizna proizvodnja ostane doma oziroma devizne zasluge ne poberejo od naših turistov trgovci v tujini.

Treba je še povedati, kako se izračuna carina in prometni davek. Na primer:

Za avtomatični pralni stroj (nad 4 kg perila) velja po seznamu carinskih osnov carinska vrednost 280.000 S dinarjev. Enotna carinska stopnja je 30 odstotkov. To pomeni, da je treba plačati za tak stroj 84.000 S dinarjev carine. V uvodu smo ugotovili, da prometni davek zaračunavamo po domači proizvodni ceni. Zato moramo tuji ceni oziroma carinski vrednosti 280.000 S dinarjev prišteti 84.000 S dinarjev carine in tako dobimo 364.000 S dinarjev, ki štejejo za davčno osnovo. Od te osnove zneso prometni davek po stopnji 12,5 odstotka 45.000 S dinarjev. Seštajemo carino in prometni davek, pa dobimo celotno dajatev - 129.500 S dinarjev. V cellem je torej dajatev v tem primeru za 26.908 S dinarjev višja.

Pri »Tehno Union«, Ljubljana, Vošnjakova 5 stane superavtomatični pralni stroj znamke Candy (5 kg perila) 79.000 lir. Tečaj je 1 : 2 oziroma 153.000 S dinarjev. Redna carinska stopnja za pralne stroje je 23 odstotkov. To pomeni, da carina zneso 36.760 S dinarjev. Za zvezni prometni davek po stopnji 12,5 odstotka je treba obračunati in plačati tudi 3,5-odstotni republiški prometni davek, kar zneso 7710 S dinarjev. Poleg tega je treba plačati še 13.188 S dinarjev.

To pomeni, da plačamo za stroj poleg 79.000 lir še 85.500 S dinarjev. V tem primeru stane pralni stroj 244.500 S dinarjev.

Prej smo izračunali, da je treba za enak pralni stroj, ki ga državljan sam uvozi, plačati 129.500 S dinarjev za carino in prometni davek. To pomeni, da je razlika, če ga kupi v konsignacijskem skladišču ali v Trstu le 115.000 S dinarjev. Tečaj ni stalen oziroma menjalci v Trstu ne priznajo ugodnega tečaja. Zato je težko reči, koliko lir dobi naš turist v Trstu za 115.000 S dinarjev. Prišteti pa je treba še osebne prevozne stroške, prevozne stroške za pralni stroj, zamude, morebitne težave s carino na tej ali oni strani, stroške za takse in koleke itd. O strahu zaradi morebitnega hitopapljenja dinarjev ali tuje valute pa raje molčimo. Računi so jasni: pralni stroj ali drugo tuje blago se splača kupiti le v konsignacijskih skladiščih, seveda če ima državljan devizni račun pri Narodni banki ali drugi banki.

Zvezni organi bodo morali prej ali slej uvideti, da je za našo družbo škodljivo, ker se devizni predpisi ne spremenijo in liberalizirajo. Zakaj ne dovolijo, da bi državljani kupovali blago za devize, ki jih kupijo na potni list v banki; zakaj ne dovolijo, da bi državljani, če imajo devize, kupili tuje blago v konsignacijskem skladišču. Tega doslej še niso pojasnili. Je mar bolj koristno, da poberejo tuji trgovci devizno provizijo oziroma devizne zasluge?

Pametno bi bilo to čimprej urediti, pa bi ljudje manj potovali v tujino kot zloglasni »jugoslovanski turisti«. Če pa bodo potovali, bodo res pravi turisti.

Na kratko še dva primera: za kosilnico (7 KM) je treba plačati 122.000 S dinarjev za carino in prometni davek. Dajatev so

višje za 2.320 S dinarjev, ker se je povečala stopnja prometnega davka od 12 na 12,5 odstotka. Za 1 kg pletenin ali kvačkanega meterskega blaga iz sintetičnih in volnenih vlaken je treba plačati 5.088 S dinarjev (carina in prometni davek); dajatev so se povečale za 1.354 S dinarjev.

Za blago, ki ga naši državljani največ uvažajo, smo za bralce »Snežniških razgledov« izračunali carino in prometni da-

vek oziroma dajatev pri uvozu. To pomeni, da je treba le pomožiti količino v merski enoti s štetevkom carine in prometnega davka. Tako dobljenemu znesku je treba za pošiljko, ki se ocarini po eni deklaraciji, prišteti še 830 S dinarjev za takse.

Enotna carinska stopnja je 30 odstotkov, stopnja prometnega davka je 12,5 odstotka. Za motorne kosilnice pa je carinska stopnja le 16 odstotkov.

PROIZVOD	Mer. enota	Car. osnova v S din	Carinski znesek po novem	Carinski znesek po starem
Limone	kg	300	139	53
Pomaranče	kg	280	130	49
Mandarine	kg	280	130	49
Banane	kg	300	139	48
Riž glaziran ali poliran	kg	250	116	70
Olive	kg	600	288	92
Šampanjec	lit	3.000	1.388	1.536
Dezertna vina	lit	500	231	256
Vermuth	lit	1.000	463	512
Zunanji plašči za osebne avtomobile	kg	2.500	1.156	720
Zračnice za osebne avtomobile	kg	1.500	694	435
Kovčki iz plastičnih snovi	kg	2.000	1.388	1.100
Potavalne torbe iz plastičnih snovi	kg	4.000	1.850	1.466
Tarbiče iz plastičnih snovi	kg	5.000	2.313	1.832
Plašči in površniki iz umetnega usnja	kom	35.000	16.188	12.824
Jopiči iz plastičnih snovi	kom	15.000	6.938	5.556
Drugi predmeti iz plastičnih snovi	kg	10.000	4.625	3.664
Preja iz volne za široko potrošnja	kg	8.000	4.700	2.035
Volnene tkanine nad 50 % volne	kg	8.000	4.700	2.752
Volnene tkanine v kombinaciji	kg	15.000	6.938	5.160
Volnene tkanine (polkamarn)	kg	10.000	4.625	3.216
Bombažne tkanine, vezane z gazo	kg	5.000	2.313	1.832
Bombažne frotrirne tkanine-bukle	kg	4.000	1.850	1.456
Druge bombažne tkanine				
za odeje	kg	4.000	1.850	1.386
za druge namene	kg	5.000	2.313	1.720
Tkanine iz sintetičnih vlaken	kg	11.000	5.088	4.531
Tkanine iz umetnih vlaken	kg	8.000	4.700	3.020
Plišaste in žametne tkanine				
iz bombaža	kg	5.000	2.413	1.892
iz naravne svile	kg	20.000	9.250	7.328
iz volne	kg	10.000	4.625	3.440
linolej in mater. za pode s tekst. podlago	m ²	2.000	925	688
Rokavice				
bombažne	par	800	415	293
volnene	par	2.000	925	733
iz sintetičnih vlaken	par	1.200	555	440
Nogavice				
bombažne	par	300	139	110
volnene	par	500	231	183
moške nylon nogavice	par	500	231	183
ženske nylon nogavice	par	800	370	293
otroške nylon nogavice	par	300	139	110
Perilo in obleka:				
iz naravne svile	kg	25.000	11.563	9.160
iz bombaža	kg	7.000	3.238	2.564
iz volne	kg	12.000	5.550	4.406
iz sintetičnih vlaken	kg	15.000	6.938	5.496
iz umetnih vlaken	kg	10.000	4.625	3.664
iz drugih tekstilnih surovin	kg	10.000	4.625	3.664
Zgornja obleka za odrasle moške				
iz volnene tkanine	par	30.000	13.875	10.992
iz bombažne in sintetične tkanine	par	15.000	6.938	5.496
iz sintetičnih vlaken	par	22.000	10.175	8.060
moški zimski plašč	par	30.000	13.885	10.992
Moški površnik iz sint. predivo	kos	10.000	4.625	3.664
Zgornja obleka za ženske, dekleta in deklice				
iz bombažnih in sint. tkanin	kg	8.000	4.700	2.931
iz volnenih tkanin	kg	12.000	5.550	4.397
iz naravne svile	kg	28.000	12.950	10.259
iz sintetičnih vlaken	kg	15.000	6.938	5.496
krila iz bombažne in sint. tkanine	kg	8.000	4.700	2.931
krila iz volnenih tkanin	kg	12.000	5.550	4.397
krila iz sintetičnih tkanin	kg	15.000	6.938	5.496
Ženske bluze				
iz bombažne in sintetične tkanine	kos	2.500	1.156	916
iz svile in iz sint. tkanin	kos	5.000	2.313	1.832
ženski zimski plašč	kos	25.000	11.563	9.160
ženski dežni plašč iz sintetike	kos	10.000	4.625	3.664
ženski plašč iz drugih surovin brez vložka	kos	18.000	8.325	6.595
Kompletni ženski kostim iz voln. tkanine	kos	25.000	11.563	9.160
Rute				
iz naravne svile	kos	3.000	1.388	1.200
iz bombaža	kos	800	370	320
iz volne	kos	1.500	694	600
iz sintetičnih in umetnih vlaken	kos	1.500	694	600

CARINE PO NOVEM

(Nadalj. z 12. str.)

PROIZVOD	Mer. enota	Car. osnova v 5 din	Carinski znesek po novem	Carinski znesek po starem
Kravate				
iz naravne svile	kos	2.000	925	860
iz bombaža	kos	400	185	160
iz volne	kos	600	278	240
iz sintetičnih in umetnih vlaken	kos	1.000	463	400
Zenski stezniki	kos	4.000	1.850	1.824
Odeje - koci				
iz volne	kg	8.000	4.700	2.931
iz bombaža	kg	4.000	1.850	1.832
Pregrinjala				
za eno posteljo	kos	12.000	5.550	4.406
za dve postelji	kos	20.000	9.250	7.328
šotori in drugi predmeti za taborenje	kg	5.000	2.313	1.720
zračne blazine	kg	5.000	2.313	1.720
Dežniki in sončniki				
ženski svileni	kom	3.900	1.388	1.100
ženski nylon	kom	4.500	2.081	1.649
moški nylon	kom	4.000	1.850	1.465
moški zložljivi	kom	8.500	3.931	3.114
ženski zložljivi	kom	7.500	3.469	2.748
Plošče za pade, ognjišča - kamine in plošče za oblaganje sten - bele v drugih barvah	kg	600	278	125
požiralniki, umivalniki, bideji, straniščne školjke	kg	800	370	167
Posoda iz porcelana				
v eni barvi	kg	1.000	436	370
v dveh ali več barvah	kg	2.000	925	804
Iz keramike				
emajlirana posoda	kg	1.200	555	412
aluminijasta posoda	kg	2.000	925	688
porcelanasta posoda	kg	700	325	240
praški za avtomatične pralne stroje	kg	500	231	210
Igračke - punčke				
brez mehanizma	kg	2.000	925	576
z mehanizmom	kg	6.000	2.775	1.728
Druge igračke				
brez mehanizma	kg	1.000	463	288
z mehanizmom	kg	3.000	1.388	864
Plinski štedilniki				
z dvema grelnima ploščama	kom	36.000	16.650	12.384
s tremi grelnimi ploščami	kom	45.000	20.812	14.400
s štiri grelnimi ploščami	kom	55.000	25.437	18.920
Plinski kuhinjski	kom	10.000	4.625	3.440
Plinski bojlerji				
do 5 litrov v minuti	kom	20.000	9.250	6.880
do 10 litrov v minuti	kom	30.000	13.875	10.320
preko 10 litrov v minuti	kom	40.000	18.500	13.760
Električni bojlerji				
do 10 litrov	kom	20.000	9.250	7.328
od 10 do 30 litrov	kom	35.000	16.338	12.824
od 30 do 60 litrov	kom	45.000	20.813	16.488
preko 60 litrov	kom	60.000	27.900	21.984
Stroji za pranje perila				
avtomatski, s centrifugo, do 4 kg perila	kom	230.000	106.375	84.272
avtomatski s centrifugo, preko 4 kg perila	kom	280.000	129.500	102.592
avtomatski, brez centrifuge, do 4 kg perila	kom	190.000	87.875	69.616
avtomatski, brez centr., nad 4 kg perila	kom	240.000	111.000	87.900
Šivalni stroji				
navadni šivalni stroj	kom	80.000	37.000	30.200
navadni šivalni stroj z omarico	kom	100.000	46.250	30.200
električni navadni šivalni stroj	kom	110.000	50.975	44.000
elek. navadni šivalni stroj z omarico za vezanje cik-cak	kom	140.000	64.850	56.000
	kom	150.000	69.375	60.000
Sesalci za prah				
do jakosti 200 W	kom	20.000	9.250	7.328
od jakosti 200 W do 300 W	kom	30.000	13.875	10.992
preko 300 W jakosti	kom	40.000	18.500	14.656
električni sušilni aparat za lase	kom	10.000	4.625	2.400
Električni štedilniki				
z dvema grelnima ploščama in pečico	kom	40.000	18.500	16.000
s tremi ploščami in pečico	kom	35.000	25.340	22.000
s tremi grelnimi ploščami in pečico	kom	65.000	30.063	26.000
električni britviski aparat	kom	20.000	9.250	7.328
Televizijski sprejemniki				
z ekranom do 43 cm	kom	135.000	62.438	46.440
z ekranom od 44 do 53 cm	kom	170.000	78.625	58.480
z ekranom od 54 do 59 cm	kom	190.000	87.875	65.360
z ekranom od 60 do 75 cm	kom	300.000	138.750	103.200
Radioaparati (radijski sprejemniki)				
s cevimi - žarnicami	cev	6.000	2.525	2.064
s transistorji	tranz.	4.000	1.600	1.676

PROIZVOD

PROIZVOD	Mer. enota	Car. osnova v 5 din	Carinski znesek po novem	Carinski znesek po starem
Avtomobilski radijski sprejemniki				
s cevimi - žarnicami	cev	10.000	4.625	3.440
s transistorji	tranz.	8.000	3.700	2.752
Magnetofoni				
enostavni, pretežno za govorno reprodukcijo - mali - diktafonski, brzine 4,2	kom	50.000	23.125	20.000
transistorjski, brzine 9,5	kom	60.000	27.750	24.000
dvostezni magnetofoni z eno brzinom	kom	105.000	47.563	42.000
dvostezni magnetofoni z dvema brzinama	kom	120.000	55.500	48.000
štiristezni magnetofoni z eno brzinom	kom	150.000	69.375	60.000
štiristezni magnetofoni z dvema brzinama	kom	160.000	74.000	64.000
Motorne kosilnice				
samohodne do 3 KM	kom	200.000	61.000	59.840
samohodne do 4 KM	kom	250.000	76.250	74.800
samohodne do 5 KM	kom	300.000	91.500	89.760
samohodne do 6 KM	kom	350.000	106.650	104.720
samohodne do 7 KM	kom	400.000	122.000	119.680
samohodne do 8 KM	kom	450.000	137.250	134.640
samohodne preko 8 KM	kom	550.000	167.750	164.560
Hladilniki				
kompresorski - z elektromotorjem	lit	600	278	344
absorbcijski - kemični	lit	700	324	378
Koncertne harmonike - diatonične ali klavirske				
od 49 do 80 basov	bas	1.000	463	408
od 81 do 120 basov	bas	1.300	601	528
od 121 basov dalje	bas	1.450	671	588

V tiskovni sklad so prispevali:

1. F. M. Cunk 3002 S. Kenneth Avenue Chicago Illinois 60623 U. S. A. 1 dolar
2. John Dekleva, 319 Trist st. 81082 5 dolarjev
3. Vincenc Tomsich, Cartland Ohio 5 dolarjev
4. Transport Ilirska Bistrica 2000 N din
5. Trgovsko podjetje ILIRIJA 1000 N din

In še drugi posamezniki in obrtniki iz Ilirske Bistrice in okolice, katerih imena in zneske bomo objavili v naši naslednji številki. Vsem iskrena hvala!

Prispevke v naši valuti nakazujte na naš tekoči račun pri SDK v Ilirski Bistrici številka: 5221-678-59 - »Snežniški razgledi« - Tiskovni sklad.

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil naš mož, oče

ANTON ROLIH

iz Gornjega Zemuna št. 9. Na njegovi zadnji poti smo ga spremili 10. februarja 1967.

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, vsem darovalcem cvetja, kolektivu gostinskega podjetja Soča, kolektivu mlekarne TOK, komunalnemu podjetju, prav posebno hvala Primc Ivanu za njegovo veliko skrb in požrtvovalnost v zadnjih dneh pokojnikovega življenja. Zahvalo smo dolžni tudi častiti duhovščini za zadnje spremstvo, ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: žena, sin Branko, hčere Slava, Marija, Zora, Ivana z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame, sestre

Ivane Majdič babica v pokoju

iz Harij št. 73, ki smo jo spremili na njeni zadnji poti dne 23. marca 1967 se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, vsem prebivalcem vasi Harije, delovnemu kolektivu podjetja Tovarne organskih kislin, pevskemu zboru iz Harij, Društvu upokojencev iz Ilirske Bistrice, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, vsem darovalcem cvetja ter duhovniku iz Podgrada za zadnje spremstvo.

Zalujoči: sin Joško ter ostalo sorodstvo.

Glasilo SNEŽNIŠKI RAZGLEDI izhaja po potrebi. Izdaja Turistično društvo Ilirska Bistrica. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Jože Keuc, člani uredništva: Bogdan Sajovic, Drago Kralj, Franc Munih in J. Vetrovec. Tisk »Kočevski tisk« Kočevje. Cena posamezni številki 1,5 N din. Letna naročnina 18 N din, za inozemstvo 3 dolarje. Tekoči račun za naročnike v domovini pri SDK v Ilirski Bistrici številka 5221-678-59, za inozemstvo devizni tekoči račun pri KB Koper številka 514-620-3204-89. Na položnici je obvezno napisati: Naročnina za Snežniške razgledi, Ilirska Bistrica. Rokopisov in slik ne vračamo.

Inkubator za valjenje piščancev z rezervnim jeklenim akumulatorjem in s transformatorjem 220/12 V v primeru izpada električne energije ugodno prodam.

Gaušič Andrija
Jučić 16

Kdaj bo velika voda regulirana?

V Zabičah smo se pogovarjali s tovarišem Janezom Štambergerjem. Doma je v tej vasi, lepo hišo si je uredil, dela pa v Bistrici v tovarni. Veliko potuje, zato je bolj poredko doma. Najprej smo iskali mi njega, potem pa on nas...

Ce steče beseda o Zabičah, potem se obrne pogovor najprej na regulacijo Reke ali po domače Velike vode, ki je tu precej muhasta in pogosto prestopi bregove ter poplavlja ne le polja, temveč vdira tudi v hiše.

Pred vojno so v dolini Dleto zgradili veliko jezov, ki so branili Reki, da bi ob hudih nalivih, ki so tu pogosti, prenašlo planila po strminah in strugah ter pridrla v dolino. Tok je bil zaradi jezov počasnejši in posledice povodnji, če je sploh prišlo do njih, znatno blažje. Sedaj so v teku časa jezovi popustili in se porušili, voda pa ima prosto pot v dolino.

Kar se tiče povojnih načrtov za ureditev te doline so bili deloma narejeni za dolinski del toka Reke, za razmere v Dletu pa ni bilo pravega zanimanja, čeprav tam v tesni vodi podivja, če ni ustavljena, in potem razjarjena in prosta spon plane v dolino in jo ogroža.

Kmetje prosijo, da bi se kje našla sredstva, da bi delali več kakor sedaj. Res da se pri Trpčanah nekaj malo dela, toda v resnici je vse skupaj na mrtvi točki.

Veliko škode naredijo tudi hudourniki, ki ob hudih nalivih zamašijo

Regulacija Velike vode (Reke) počasi napreduje. Primanjkuje denarja. Reka pa še vedno poplavlja njive, polja in tudi hiše v Zabičah in deloma tudi v Trpčanah. Na sliki urejeni del toka Reke, kar je lepo, a vendarle premalo, da bi bil tok discipliniran

prehode pod mostovi in rasujejo pesek in kamenje na ceste.

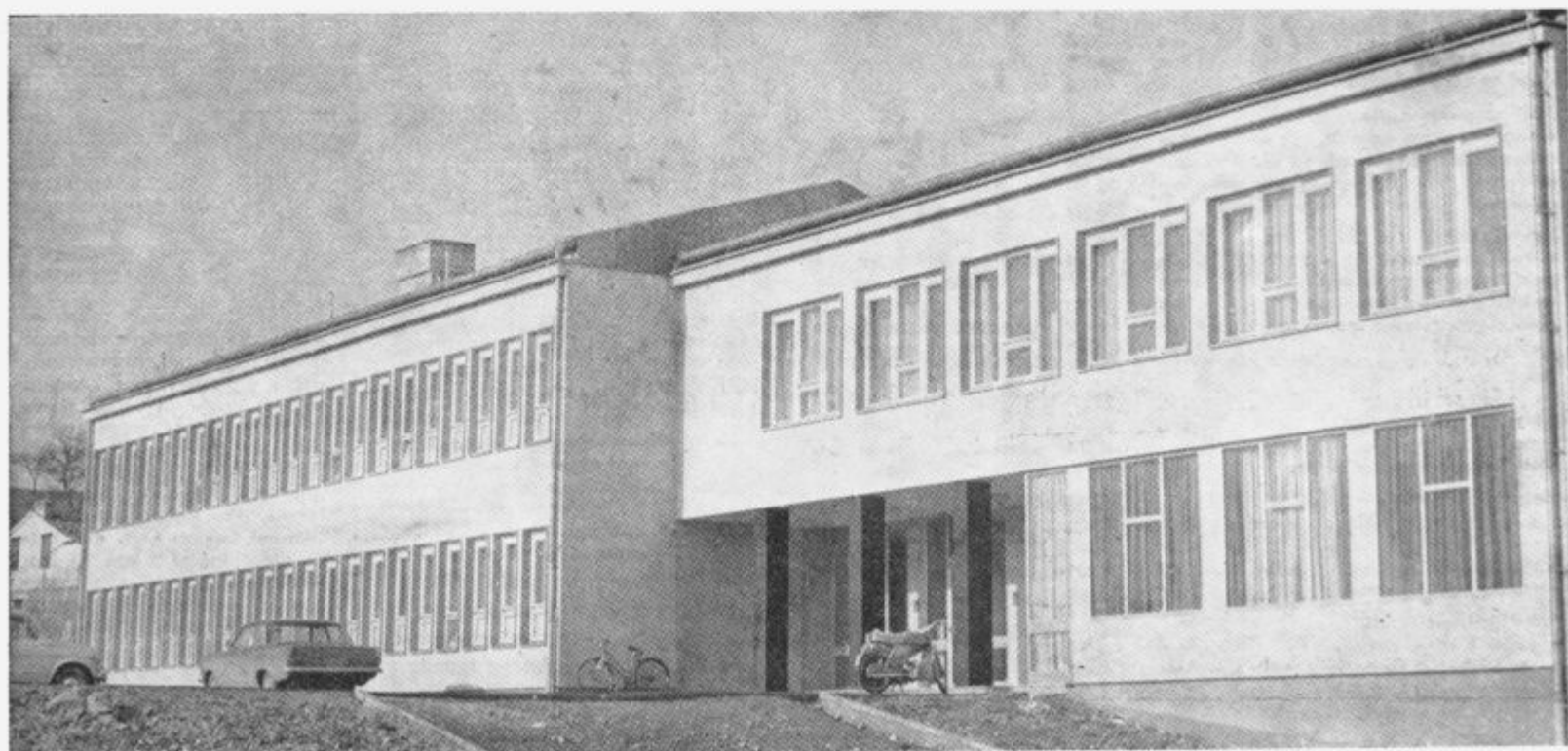
V Zabičah pride Reka ob veliki vodi tudi v hiše in ljudje imajo z njo precejšnjo nadlogo. Tudi kanalizacija še ni urejena, saj so jo pod cestiščem zdrobili nemški tanki s svojo težo. Obnovljena pa ni bila nikoli.

Kdo naj regulira Reko? Vodna skupnost iz Kopra? Bistriški komunalci? Cestna baza cestnega podjetja iz Kopra? Vsi prihajajo gledat in obljubljat. Sedaj vedno manj obljublja, saj ni denarja.

Ljudje bi radi pomagali, toda ni načrtov in ni nikogar, ki bi delo kakorkoli organiziral. Saj so tu in tam že sami kaj začeli; urejali so bregove in čistili strugo, toda voda spet podivja in spet vse poruši ali pa spremeni tok. Povodnji so vsako leto.

Reko bi morali regulirati od Bistrice do Zabič. Saj poplavlja v Bistrici tudi, z njo imajo slabe izkušnje v Lesonitu in pri Topolu. Reka je nadloga za vso dolino, za velik del občine.

Druga nadloga, katera tare Zabiče, pa je naravnost grozna cesta. Avtobusi se komaj še upajo voziti po njej. Saj majhne cestarske pozornosti je le deležna, vendar pa je tako jamasta, da ji malokatero naspiranje lahko kaj odpomore. Ceste bi morali asfaltirati, ker je lepo speljana in bi je ne bi bilo treba skoraj nikjer rekonstruirati. Le z asfaltom bi jo »polili«. Za turistični razvoj podgorske doline, ki bo s svojimi prijetnimi lepotami vabila vedno več ljudi, bi bila asfaltirana cesta velikega pomena.

Ponos Bistrice, novi zdravstveni dom

Ceste, naša nenehna skrb

Cepprav bi Ilirska Bistrica, v kolikor hoče privabiti turiste, morala najprej urediti ceste, je videti, da letos na občinskih cestah ne bo nič novega. Sicer pa si v občini vse ceste delijo: zveza oziroma republika 72 kilometrov cest prvega reda, občina ceste III. reda, komunalno podjetje mestne ulice in ceste IV. reda in GG Postojna obrat Ilirska Bistrica gozdne poti na Snežnik.

Kdaj bo prišlo do rekonstrukcije ceste Postojna—Reka, ni nič znanega. Stanje na cestah III. reda pa lahko postane še bolj kritično, kot je sedaj. Lani je občina Ilirska Bistrica dobila po 750.000 dinarjev za vzdrževanje vsakega kilometra ceste iz cestnega sklada pri bivšem koprskem okraju. Bistrica je imela pri tem skladu le 14 milijonov svojega denarja, vendar je med občinami bivšega koprskega okraja dogovor, da denar za vzdrževanje cest dajejo v skupni sklad, ker prodajo omejne in obmorske občine mnogo več bencina, kot pri nas.

Letos pa lahko to skupno financiranje povsem odpade. Na plansko analitskem oddelku bistriške občine, so zavoljo tega zaskrbljeni. V kolikor ne bi bilo letos denarja iz tega sklada, bo treba najti denar v proračunu. Proračun pa je že itak prenatrpan, saj še za gradnjo novih šol ni denarja in je bilo prav zaradi tega treba razpisati samoprispevek.

Sicer pa smo Bistričani lahko upravičeno jezni. V srednjeročnem programu republike ni rekonstrukcije ceste prvega reda in tako se bo še naprej po naši občini vila nevarna vijugasta in luknjasta cesta, ki so jo zgradili še Italijani. Protesti in prošnje za novo cesto nič ne zaležejo. Vse, kar bo bistriška občina prihodnje leto dobila od republike, bo 22 milijonov starih dinarjev iz republiškega sklada za elementarne nesreče, za odstranitev posledic poplav, ki so bile leta 1964/65. Ta denar bodo porabili za popravila na cestah tretjega reda.

Obe cesti III. reda med Podgradom in Ilirsko Bistrico in pa med Obrovim ter Premom, ki bi jih turizem v naši občini nujno potreboval, pa bosta še naprej ostali takšni, kot sta. Če bi hoteli italijanske turiste privabiti v Ilirsko Bistrico, bi obe ti dve komunikaciji morali imeti asfaltno oblogo, toda videti je, da bo prihodnje leto še naprej ostalo le pri dveh kilometrih asfalta na cesti med Podgradom in Ilirsko Bistrico, 10 kilometrov pa bo še naprej makadamskih; prav tako pa prihodnje leto ne bodo zgradili niti makadamskega dela na Brkinski cesti. Tu do nadaljnjega sploh še ne bo mogoč promet z motornimi vozili.

Nič boljše ni z ulicami v Ilirski Bistrici. Tu je od 7500 m ulic 3000 m asfaltiranih, toda po vojni so asfaltirali le en kilometer. Za nov asfalt v letošnjem letu sploh ni bilo denarja, le krpali so lahko najbolj izrabljene odseke, pa še vseeno so porabili zanje 9 milijonov dinarjev. Da bi lahko asfaltirali nove ulice pa bi potrebovali znatno več denarja. To bi lahko naredili le z uvedbo prispevka za uporabo mestnega zemljišča, vendar smo se Bistričani lani temu prispevku na zboru volilcev odrekli in tako ni videti, da bi po mestu kaj kmalu videli »finašerje«. Za prispevek za uporabo mestnega zemljišča letos ni več časa, razen tega pa se prebivalci upirajo celo samoprispevku za šolstvo.

Med ostalimi cestami v občini skrbi komunalno podjetje tudi za ceste IV. reda, toda to so le priključki k naseljem od glavnih cest, medtem ko ima G. G. Postojna v oskrbi vse gozdne poti.

Razen petih milijonov, ki jih komunalci pri nas porabijo za vzdrževanje sedmih kilometrov kanalizacijskega omrežja v Ilirski Bistrici, bi rabili za razširitev in ureditev kanalizacije v mestu še 8 milijonov dinarjev. Toda to bi bilo le za dokončanje nekaterih odsekov in po vezavo cevovodov med seboj. Okrog 13 milijonov dinarjev pa bi potrebovali še za zgraditev 300 m dolgega cevovoda med Gubčevo in Tomšičevo ulico, kjer bo kmalu zraslo novo stanovanjsko naselje.

Vodovod s Sibirije napaja z vodo ne le področje naše občine, ampak sežejo kraki cevi tudi v druge občine, v reško, opatijsko in

sežansko. Lani so v teh treh občinah zgradili 900 m novih cevi, obnovili pa so tudi 100 m dolgo vodovodno napeljavo, ki jo je odnesel zemeljski plaz.

Malomarnost svoje vrste. Kdo se še spominja, koliko časa je premski most takole »opremljen«: ograja okrog nevarnega in sumljivega mesta in opozorilo, da je prestopanje »dovoljeno« in da se več kakor pet ton ne sme cijaziti preko ...

Sicer pa še velik del naše občine nima vodovodne napeljave; toda to so največkrat le oddaljene vasi z malo prebivalci. Večina občanov bistriške občine le pije vodo iz vodovodne napeljave, saj vodovod oskrbuje kar 27.000 ljudi.

Obvestilo

Vse naše cenjene naročnike v tujini

o b v e š č a m o ,

da smo odprli devizni tekoči račun na katerega, prosimo, da nakazujete redno letno naročnino in vse druge prispevke, ki ste jih namenili za naš tiskovni sklad. Na položnici ali čeku napišite: Turistično društvo Ilirska Bistrica — »Snežniški razgledi« — devizni tekoči račun pri KB Koper številka: 514-620-3204-..89.

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE:

Dne 24. marca 1967 je posebna komisija, ki so jo sestavljali Jože Keuc, Marija Stemberger in Majda Surina izžrebala naslednje dobitnike: 1. Astrid Smuk iz Ilirske Bistrice I. nagrada v znesku 100 N din, 2. Hodnik Božidara, Levstikova 34 II. nagrada v znesku 60 N din, 3. Valenčič Matija, Zupančičeva 8 III. nagrada v znesku 30 N din.

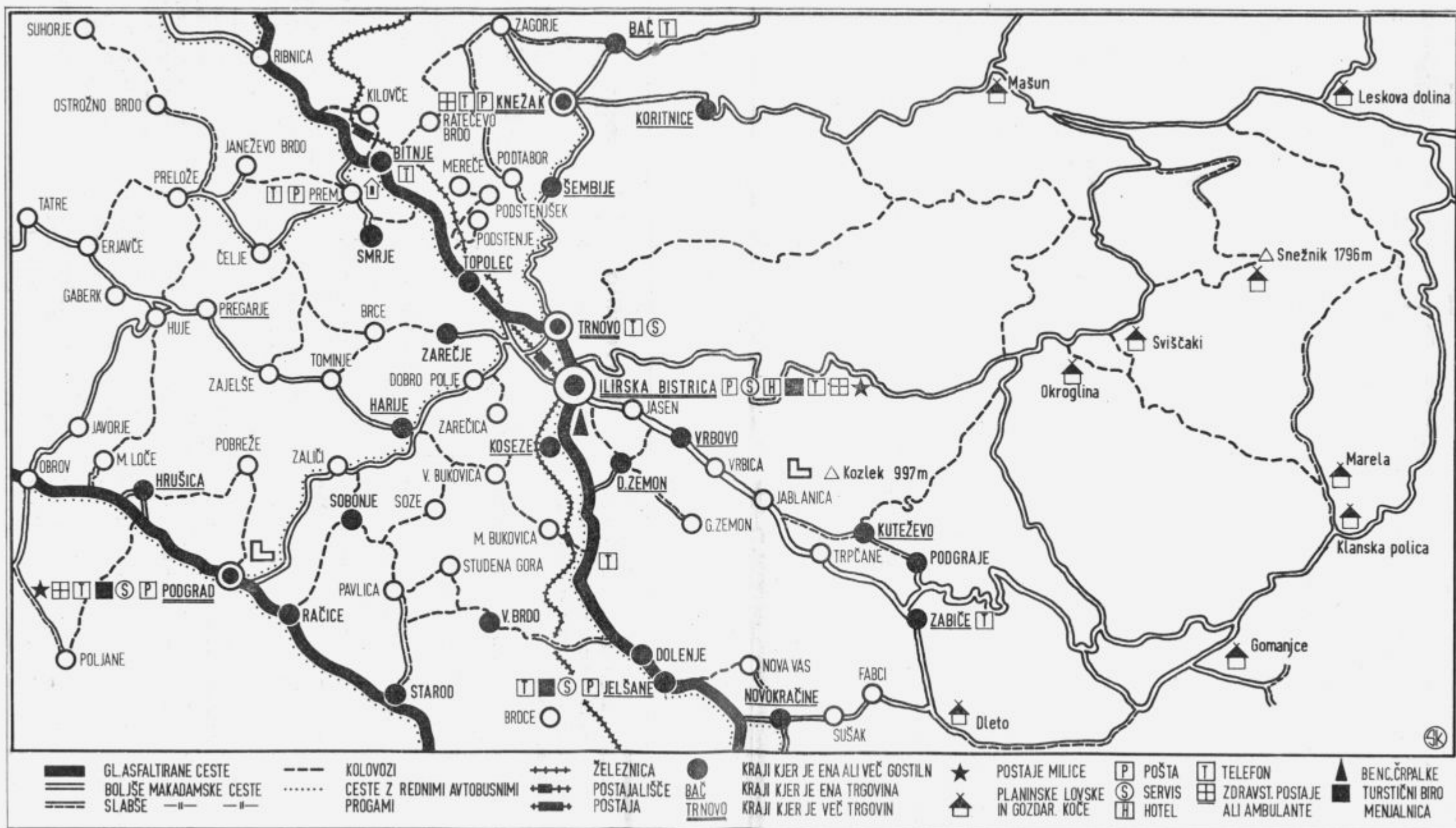
Vsem srečnim dobitnikom bomo denarne nagrade nakazali po pošti.

Uredništvo

Tiskovni sklad »Snežniških razgledov«

Uredništvo našega lista je že takoj ob prvi številki ustanovilo tiskovni sklad, da bi z njegovo pomočjo lahko podprlo finančno stanje in možnosti »Snežniških razgledov«. Uredništvo vabi vse občane, tiste v mestu in tiste v vaseh, vse spoštovane bralce v drugih krajih in izseljence, katerim je list tudi namenjen; prav tako uredništvo vabi, da prispevajo v tiskovni sklad organizacije, društva, podjetja in ustanove. Vsak prispevek nam bo dragocen; že v naprej se vam zahvaljujemo za vašo pozornost in pomoč. Prispevke nakazujte na tekoča računa, kot smo to v obvestilih te številke navedli.

Uredništvo

Ljubljanskobistriško turistično območje ima veliko odlik. Tranzitno ob obeh velikih cestah, ki sta kljub svoji ne pretirani kakovosti pomembni prometni žili tako za domači, kakor tudi za tuji turizem. Snežniško območje se za tujski promet šele obuja, nudi pa veliko možnosti, če že ne zaradi drugega pa zavoljo svojih dobrih cestnih zvez. Brkinski turizem še ne obstoja, prav tako še ne turizem v podgorski dolini